

IZKORIŠČEVALCI V NOVI PROTIRDEČKARSKI GONJI

VELIKA OFENZIVA AMERIŠKEGA KAPITALIZMA V ŠČUVANJU LJUDSTVA ZOPER DELAVCE V STAVKAH

Mobiliziranje Ameriške legije, bratske organizacije "Elks", odvetniške zbornice in raznih bogataških klubov za obrambo "amerikanizma".

IZZA časa svetovne vojne v tej deželi še ni bilo toliko krika in hujkanja proti radikalnemu delavstvu, kakor danes. Vsako stavko vodijo po trditvah kapitalistične propagande komunisti. Nikjer se ne gre za izboljšanje življenjskih razmer delavcev, ampak za zrušenje ameriških tradicij, ustave in svobode. Cilj je "podvreči to deželo Moskvi", kar se mora preprečiti — in zato je ameriški denarni patriotizem mobiliziral svoje sile, da stre to mlado delavsko gibanje za unioniziranje mezdnih sužnjev. S svojim močnim tiskom in drugimi propagandističnimi sredstvi "razgalja nakane rdečkarjev" in kliče v boj proti njim vse, katerim je svezdnata zastava še simbol patriotizma.

Iz te kapitalistične gonje, za katero stoje milijoni dolarjev kapitala, se lahko izcimijo zelo tragične posledice — tragične za tiste delavce, ki se upirajo izkoriščanju in zahtevajo nič drugega kakor človeške pravice.

Vzrok navalu denarnega patriotizma proti delavstvu so stavke. Kajti ni ga razumnega človeka v tej deželi, ki bi res verjel, da tvorijo komunisti s svojo stranko, ki ima okrog 15 tisoč članov, obstajajo sedanje vlade, ali magari vladi kakšnega Hooverja, resno nevarnost. Kapitalistična propaganda sicer ne dela razlike med radikalnimi strujami. Celo pacifisti in liberalne pastore prištevajo k sledilcem "moskovskega evangelija".

Ko je nastopila Rooseveltova administracija in proglasila svoj new deal, je delavstvo potrpežljivo čakalo izpolnitve obljub in ob enem pričelo pristopati v unije. Razveselili so se zakona, ki jim je dal pravico, da se smejo svobodno organizirati po svoji volji. Pomislite, v tej toliko opevani svobodni deželi je bilo potrebno posebnega zakona, ki delavcem garantira privilegij svobodnega pripadanja v unije — v take unije, kakršne si sami izberejo! Zakon dalje določa, da se morajo družbe z zastopniki delavcev pogajati, ako so ti zastopniki izvoljeni na svobodnem načinu.

Delavci so vzeli zakon resno na znanje. Kompanije so ga s svojimi mahinacijami onemogočale. Kjer pa so se delavci organizirali kljub intrigam delodajalcev, so rajše dopustile stavko, kakor pa da se bi pogajale. Tako je točka 7A v Niri po zaslugi neodločnosti vlade za delavstvo izgubila svojo navidezno vrednost.

Posledice so stavke, ki pa niso samo stavke, ampak demonstrativno izražanje srda prevaranih delavcev proti krivicam. Lani jih je bilo par sto, med njimi nekaj zelo velikih. Letos nič manj. Kompanije so mobilizirale tisoče gangsterjev in jih oborožile za boj proti stavkarjem. V nekatere stavke je bilo po pobojih, v katerih so padali za pravico se boreči delavci, poslano vojaštvo, da vzdrži "red in mir". Kalile so ga družbe s svojimi skebi in gangsterji. Milica uporablja svojo silo in avtoriteto običajno samo proti stavkarjem.

Kljub temu, da je treba riskirati življenja in osebno svobodo, so se delavci odločili v nešteti obratih rajše za stavko kakor da bi se naprej udano trpeli neznosne razmere.

To je po mnenju izkoriščevalcev vselej daja. Zato so proglasili bojno geslo proti "komunizmu", ki ogroža — "svobodo in blagostanje ameriškega ljudstva".

"V sedanji stavki je komunizem glavno vprašanje", so zakričali v svet prevoznike firme v Minneapolisu. "Generalna stavka v San Franciscu je delo Moskve", je bil drugi histerični krik. Med stavkarji vsepovsod se gnetejo agenti sovjetske Rusije — ponavljajo kapitalistično časopisje dan za dnem. Konservativni voditelji unij so presenečeni in zbegani. Pravijo, da jim povzročajo takozvani komunisti res precej zgage, ni pa res, da vodijo stavke. Ali odprto si taki voditelji le ne upajo v boj proti kapitalističnim gonji za diskreditiranje unij. Socialisti se v teh okoliščinah trudijo ohraniti moralo delavstva na višku, dasi je naloga izredno težavna.

Medtem je organizirani kapitalizem vpolnil vse svoje časopisje za sistematični boj proti unijam in drugim delavskim organizacijam pod krinko, da se gre za obrambo — amerikanizma. Predsednik organizacije "Elks" bo v boju proti "rdečkarstvu" prepe-toval vse Zed. države in mobiliziral članstvo svojih društev — ako potrebno — tudi za nasilni boj proti "prevratnežem". Odvetniška zbornica, bogataški klubi, Ameriška legija itd., se mobilizirajo proti delavstvu. Sila ameriškega kapitalizma je ogromna. Moč delavstva je jača, toda le, če se organizira in se res vspesobi za borbo proti sovražnikom svojih koristi.

MILICA NA ULICAH MINNEAPOLISA

Minneapolis je dobil predzadnji teden v juliju na governerjev proglas vlado milice, ker se prevoznike firme niso pod nobenim pogojem hotele sporazumeti z delavci. Njihov namen je bil od vsega začetka stavko ugonobiti, pa naj stane kar hoče. Ko je governer Olson proglasil obsedeno stanje in izročil upravo mesta vojaštvu, so iste firme vložile priziv na zvezno sodišče proti njegovemu odloku. Slika: Vojski tabore na ulici, pripravljeni za boj proti "komurkoli".

Z DELAVSKEGA SVETA

Tyrenza, Ark. — Ko so tukajšnji oblastniki aretirali socialističnega organizatorja C. H. Smitha, in ga nato pretepli, so ga izpustili vsega izstradane- nega šele, ko so sodrugi najeli lokalnega odvetnika, da je posredoval v njegov prilog. Ob enem so delavci oskrbeli temu odvetniku telesno stražo 40. mož, da se mu ni pripetilo enako kakor organizatorju Smithu.

Milwaukee. — Eksekutiva socialistične stranke bo zborovala v tem mestu 1.-3. sept., torej v istih dneh, ko se bo v Clevelandu vršil X. redni zbor JSZ.

New York. — V pomoč socialističnim žrtvam fašizma v Avstriji se je v Zed. državah nabralo \$9.970.38, največ v New Yorku. Slovenski in češki sodrugi so zbrali par sto dolarjev.

California. — Vzlic kandidaturi Upton Sinclairja na demokratski listi in komunističnemu "vrtanju od znotraj" se ni v Californiji registriralo za socialiste nič manj volilcev kakor l. 1932. Socialisti sklicujejo shode, zbirajo prispevke za pokritje stroškov govora po radiu in za tiskanje letakov. Ob enem se poslužujejo vseh drugih metod, ki se jih uporablja v delavskih volilnih kampanjah.

Connecticut. — Konvencija soc. stranke v tej državi se bo vršila 8.-9. septembra v mestu Bridgeport, ki je pod socialistično upravo.

Cleveland. — Unijska organizacija Cleveland Metal Workers Trade Council je indorsirala kandidaturu John Sommerlatta, ki je kandidat socialistične stranke za governerja.

Pennsylvania. — Iz podrobnega poročila tajnice socialistične stranke v Pa. je razvidno, da se je prošle socialistične državne konvencije 21.-22. julija v Readingu udeležilo 149 delegatov, med katerimi je bilo 80 odstotkov moških in 20 odstotkov žensk. Vsi člani konvencije so bili vprašani, da naj se registrirajo po poklicih.

Izmed navzočih žensk je bilo 59% gospodinj in 41% industri- alnih ter poklicnih delavk; izmed moških delegatov so se delili po poklicih: industriálni in farmski delavci 89%; od- borniki in nameščenci unij ter socialistične stranke 11 odstotkov.

Z načelno deklaracijo se soc. konvencija države Penne ni pečala, da si je prihranila čas za agitacijsko in drugo važno delo. Mnenja o deklaraciji so razdeljena, kakor drugod. James H. Maurer priporoča član- stvu v posebnem proglasu, da naj na referendumu glasuje proti nji, ker je dvoumna in nejasna, svojo pozornost pa naj rajše obrne k propagandističnemu in vzgojnemu delu.

STAVKE.

Minneapolis. — Federalno sodišče je na priziv lokalnih transportnih kompanij za ukinjenje vojaške vlade zavrnilo in odobrilo stališče governerja Olsona. Z ozirom na pogajanje s stavkarji so družbe spremenile svoj prejšnji sklep to- liko, da so pristale v posveto- vanje z zastopniki unije, toda pogoji, ki so jih dale družbe do 13. avgusta, so za unijske prevoznike nesprejemljivi.

Kohler, Wis. — V tem indus- trialnem selišču pri Sheboyganu, kjer je znana Kohlerjeva tovarna za banje ter druge umivalne in toaletne naprave, je stavka še v teku. Tovarno straži državna milica, ki jo je governer poslal na pozorišče potem, ko so kompanijski de- putiji dne 27. julija dva stav- karja ubili in kakih 50 ranili, stotine drugih pa pretepli ali jih razganjali s plinom. Stav- karji pričakujejo poravnave ta teden. Eden ubitih stavkarjev je bil oženjen s Slovenko.

Pittsburgh, Pa. — Velika stavka v industriji aluminuma, katero kontrolira mogočni mul- timilijonar Andrew Mellon, se je pričela koncem prošlega te- dna. Vodi jo A. F. of L. Okrog 10.000 delavcev. Aluminum Company of America, ki ima

VPRAŠANJE "PROLETARCA" NA BODOČEM ZBORU J.S.Z.

Konstruktivna ali nekonstruktivna razprava. Kritike, ki so le izbegavanje agitaciji

Frank Zaitz

VPRAŠANJE Proletarca je za bodočnost JSZ in Prosvetne matice eno izmed najvažnejših, ako ne najvažnejše. Kajti med Slovenci in med jugoslovskim ljudstvom v tej deželi v obče, ne bi moglo brez svojega glasila uspevati nikakršno gibanje.

Še na vsakem zboru JSZ — posebno v povojni dobi — se je Proletarcu posvetilo veliko pažnje. Na VI. in VII. rednem zboru se je potrošilo največ časa v razpravi radi oblike Proletarca. Nekateri so zagotavljali, da bo spremenitev oblike sama na sebi prinesla Proletarcu veliko koristi. Drugi zagovorniki spremembe so obljubljeni delati za razširjenje Proletarca to- liko bolj, če preneha izhajati v obliki revije in postane spet časopis. Eni so obljubo izvršili, toda večina je ostala le pri be- sedah. Med delovnimi zastopniki pa so ostali vsi tisti, ki so iz- javili, da ostanejo razširjevalci in agitatorji Proletarca negle- de na obliko, zaraditega, ker je v vsaki obliki naše socialistično glasila.

Na IX. rednem zboru smo razpravljali o predlogu za pre- selitev lista v Milwaukee. Včasih o sugestijah za preselitev v Cleveland. Še na vsakem zboru je bilo glede našega tiska v ospredju vedno kaj drugega kakor pa vprašanje: **Kako po- spešiti našo agitacijo?**

Morda bo na X. rednem zboru v Clevelandu glede tega boljše. Morda. Prav tako pa je možno, da se bo prezrlo naj- važnejše in se bo razprava sukala le okoli kritičnih nasvetov glede lista, ki pa bi morali biti po mojem mnenju v interesu celote navedeni najprvo v Proletarcu samem v svrhu hranitve časa na zboru. Kajti čimbolj so delegati o vsem poučeni — posebno o križajočih se mnenjih — toliko bolj so razprave stvarne in zaključki konstruktivni.

Kakšna so mnenja o Proletarcu med našimi sodrugi? Zelo raznovrstna. Nekateri domnevajo, da dokler ne bo tak in tak, ga ne bo mogoče razširiti. Drugi so v prošlih treh mesecih (maja, junija in julija) dokazali, da je mogoče Proletarca razširiti tudi v krizi, kajti dobili so mu v tem letu nad 250 no- vih naročnikov.

Agitacijo so sicer pospešili šele od maja meseca naprej, in rezultat je omenjeno število. L. 1933 smo dobili v istem času 89 novih naročnikov in l. 1932 245.

Tudi v obnovitvah naročnin je to leto za Proletarca veliko boljše, kakor lansko. Vzlic omejenemu polju, ki ga imamo za Proletarca, je napredek v številu naročnikov mogoč, ako se agitatorji potrudijo. Kajti upoštevati je treba, da je Proleta- rec delavski list za misleče čitatelje; takih čitateljev pa v tej deželi ni velik odstotek — med Slovenci vzlic vsemu več, kot pa na pr. med Američani. To tudi pojasni, čemu smo bili v stanju vzdržati kljub navidezno nepremagljivim oviram svoje iz- razito delavsko glasila skozi skoro trideset let in so tu še vedno pogoji, da ga ohranimo in v bodoče.

Proletarec ima med našimi delavci veliko prijateljev. Mnogo jih je, ki poznajo in upoštevajo požrtvovalnost agita- torjev, klubov JSZ, sotrudnikov in drugih, ki so storili vse v svoji moči, da so ga oteli iz najtežjih kriz.

Imamo pa tudi kritike. Večinoma so v svojih nazorih skreni in so res mnenja, da bi njihovi nasveti privedli v izbolj- šanje; in imamo take, ki kritizirajo bodisi iz navade, ali pa zato, da se ognejo praktičnemu agitacijskemu delu.

Umevno, da ga ni časopisa, ki se ga ne bi moglo še bolj zboljšati, kajti ničesar ni popolno. Kritike so čestokrat naj- boljša pomoč k takemu izpopolnjevanju. Proletarec je čitate- lje že dostikrat vabil, da naj odkrito povedo svoje misli o listu in navedejo nasvete za njegovo izboljšanje. Imeli smo o njemu razne enketne in polemike — a koncem konca se je vedno iz- kazalo, da je mogoče storiti le toliko, kolikor je v mejah naših moči in sredstev mogoče.

Dobro je, da navadimo tu nekaj mnenj o listu, ki jih kri- tiki niso objavili, ali pa le na kratko. Nekateri nasveti so bili navedeni v zapisnikih konferenc JSZ. Na konferenci JSZ v Sheboyganu je par članov izražalo mnenje, da bi morala biti

(Nadaljevanje na 4. strani.)

RAZNOTEROSTI IZ INOZEMSTVA

Karl Seitz izpuščen.

Odstavljeni dunajski župan Karl Seitz je bil na pritisk iz inozemstva izpuščen iz zapora. Zaradi njegove visoke starosti in slabega zdravja je bil poslan v sanatorij. Vlada mu je že pred tedni ponudila "pomilostitev", ako prizna, da je bil od županstva "legalno" od- stavljen. Seitz je izjavil, da tega ne stori pod nobenim po- gojem, zato so ga pridržali v ječi. Ker od svojega stališča ni preosta- jalo vladi drugega, kakor da ga obdrži v zaporu, kjer bi v doglednem času podlegel, ali pa sprejme moralni udarec in starega jetnika izpusti. Odo- čila se je vsled omenjenega vzroka za slednje.

Zarote v Mehiki.

Dasí so bile prošle predsed- niške volitve v Mehiki, ki so se vršile to leto, mirne, so za- rotniške nakane v tej republi- ki še vedno običajen pojav. Iz glavnega mesta Mehike poro- čajo, da so odkrili zaroto re- akcionarjev, v katero je za- pletenih okrog 70 oseb, veči- noma pristaja poraženega predsedniškega kandidata go- nerala Antonio I. Villarela.

Obupen boj za službe.

Vsled naraščajoče krize so v Franciji odslovili veliko tu- jih delavcev, ki so se priselili v njo po vojni in dobili delo večinoma v rudnikih. Blizu Lensa je bilo nedavno odslov- ljenih nekaj Poljakov. Njih- rojaki so v protest pridržali v rovih 14 Francozov in ustavili ventilacijo ter električni tok. Po 36. urah so poljski rudarji, 164 po številu, prišli z jetniki vred na površje, ker jih je v to prisilil glad in pomanjkanje pitne vode v rudniku. Vlada jih je radi te "nasilne akc- je" deportirala.

Stavka v Lyonu.

V Lyonu v Franciji se je 7.-8. avgusta vršila dvodnev- na generalna stavka v protest proti najemanju stavkokažov v stavki delavcev, ki so zapo- sleni pri rušenju starih zgradb. Družbe so za stavkokaški po- sel najel Arabce, kar je do- mačine še bolj ujezilo.

Za pomirjenje s socialisti.

Z Dunaja je bilo razširje- nih v svet že precej poročil, da želi avstrijska vlada sprave s socialisti, ker se boji, da samá ne bo kos boju proti na- cijem. Poročila so tendenčna

in prihajajo iz krogov vladne propagande. Pogoje sociali- stov vlada ne objavi, oziroma jih predstavlja svetu v napa- čni luči. Dasí je avstrijskim so- cialistom veliko na tem, da se poplava Hitlerjevih nacijev ne razširi, so odločno proti kom- promitiranju svojih načel, medtem ko skuša vlada pri- kazati nasprotno.

Glad na Kitajskem.

Centralno Kitajsko je zade- la suša, kakršne baje že ni bilo pol stoletja. Nad pol milijona ljudi umira vsled bede, ker so brez živil in tudi pitne vode jim primanjkuje. Če ne pride pomoč, bo imel glad skupno s kužnimi boleznimi bogato že- tev človeških življenj.

Vatikan in Nemčija.

Konkordata, ki so ga skle- nili zastopniki Vatikana in Hitlerja, papež ni odobril, ker baje nič več ne verjame oblju- bam nacijske vlade.

Hitler izpušča jetnike.

Hitler je izpustil iz ječ in koncentracijskih taborov tiso- če jetnikov, toda le tiste, ki so bili aretirani radi navadnih ža- ljevih opazk o Hitlerju in za- slišne prestopke. Politični kaj- (Dalje na 5. strani.)

KOLIKO KLUBOV IN DRUŠTEV BO ZASTOPANIH NA X. ZBORU JSZ?

Delegati za X. redni zbor JSZ, ki se snide v soboto prvega sep- tembra v Clevelandu v Slovenskem delavskem domu, je prijavilo do prošlega ponedeljka 27 klubov JSZ, ki bodo imeli na zboru 30 direk- tnih delegatov.

Dalje je prijavilo delezate 25 podpornih društev, ki so vključe- na v Prosvetni matice, 1 federacija društev SNPJ (zapadna P. na- sylvanija), 3 kulturna društva Prosvetne matice, in 4 konference JSZ. Vsega skupaj je dozdaj prijavljenih 79 članov X. rednega zbora JSZ, in sicer 35 delegatov klubov in konferenc JSZ, 23 delegatov podpornih in kulturnih društev Prosvetne matice ter federaciji, ostali člani zbora pa so referenti in odborniki JSZ. Mnogi odborniki in referenti so ob enem delegati bodisi društev Prosvetne matice, konfe- renc in klubov, zato so vključeni v gornjih številkah kot delegati in ne kot člani odborov. Med dozdaj prijavljenimi člani je 63 moških in 11 žensk.

IX. redni zbor l. 1932 v Milwaukeeju je imel 75 članov, in VIII. redni zbor dve leti prej v Detroitu 60 članov.

Na X. rednem zboru bodo zastopani sledeči države: Kansas, Illinois, Michigan, Ohio, Pennsylvania, New York in Wisconsin, v ka- terih živi velika večina našega ljudstva v Ameriki. Domiljeniki naš- zega gibanja pridejo na clevelandski zbor tudi iz nekaterih drugih držav.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

RAZKRITJA O OBOROŽEVANJU FAŠISTOV 'SREBRNE SRAJCE'

V Zed. državah se je med bilo vladi skrito. Odsak po- drugimi raketirstvu razvilo tu- di ustanavljanje fašističnih or- ganizacij s sličnimi gesli in "pozdravi", kakor so v rabi v Hitlerjevemu in Mussolinijevu vsemu fašizmu. "Promoterji" delajo dober kleft s srajcami in slično fašistično robo, in ob enem pridigajo patriotizem, hujskajo proti radikalcem, "napadajo" velebankirje in obljublajo iztrebitev vpliva židov.

Ena najbolj rastočih izrazi- to fašističnih skupin v tej de- želi je organizacija "Silver Shirts", Svoje poslanstvo, "re- šiti" Zed. države, si jemlje ta- ko resno, da se tajno oborožuje, toda ne tako tajno, da bi

sejne kongresne komisije je vodil o tem oboroževanju "sre- brnosrajčnikov" posebno pre- iskavo, ki se je vršila v Califor- niji. Zasiščani so bili tajni a- genti ameriške armade in mor- narice, ki so izpovedali, kako so se kot člani armade vpisali v omenjeno fašistično organi- zacijo in ji obljubili, da ji bo- do iz vladnega arzenala dobi- li orožja in municije kolikor največ mogoče.

Obetanja raketirjev, ki va- to bivo najvežje proti "primerni" pristopniki v "Silver Shirts", so še celo bolj fantastična ka- kor so bila Hitlerjeva, kar je bržkone vzrok, da dobe dosti kalinov, ki jim gredo na vado.

PROLETAREC

... izhaja vsako sredo.
 Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Društva, Chicago, Ill.
 Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.
 NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
 Inzenstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$2.00.
 Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v št. 10 v številki tekočega tedna.

PROLETAREC
 Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.
 Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz
 Business Manager..... Charles Pogorelec
 SUBSCRIPTION RATES:
 United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
 Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
 3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
 Telephone: Rockwell 2864.

FARMARJI POBIJAJO ŽIVINO

Valed suie je pridelok krme za živino katastrofalno konjujejo moko, kakor predstavlja ta dlaka iz Ojlaso smanjšan. Živina gino na pašnikih in v stajah. Obežg 32.000 glav živine je bilo v zapadni valed pomanjkanja hrane in vode. Farmarji sami ji sliškami so čerih se ta reča.

KOGAR SE TIČE

"Kulturni vr." in Cankarjeva soha.

Čudno, kako je spet zabrnelo — iz Ljubljane pa gor do Clevelanda. Ali smo — ali nismo za Cankarja? In kdo je več storil, kdo je večji mož našega naroda: Cankar ali škof Baraga?

Zares, velika reč. Krivi pa so temu prerekanju eni kot drugi. Tisti, ki so za Cankarja, so krivi zato, ker niso šli med ljudstvo z živim Cankarjem, to je, z njegovimi knjigami in jih poljudno predstavili ljudem Koromandije in sploh vsem, ki razumejo milo našo govorico. To bi bila soha, ki bi kaj zalegla, in tudi "kulturni" vrt bi imel potem res nekaj kulturnega pomena. Zdjaj je le beseda.

Kar se tiče škofa Barage: Nedavno smo v čikaških listih brali, da bo on na "jugoslovanskem dnevu" svetovne razstave v nedeljo 29. julija "glavni govornik". Cankarja niti omenili niso, namreč pisatelj Ivana Cankarja. Andrej Kobal je prireditvenemu odboru "jugoslovanskega dneva" poslal pamflet o škofu Baragu — Kobal je namreč zdaj, kot ugotavlja ljubljanski "Slovenec", praktičen katoličan — pripravljalni odborniki so pamflet pokazali reporterjem angleških listov in jim tolmačili, kako velik človek je bil ta škof, in reporterji, ki imajo ponavadi opravka le z živimi ljudmi, so smatrali, da bo ta slovit škof prišel na svetovno razstavo in govoril Jugoslovonom.

Tak je naš kulturni vrt dol iz New Yorka preko "metropole" pa skozi do Cicera.

Marion Pfeifer.

"Am. Domovina" očita pristašem "Enakopravnosti", da se je v imenu Jugoslovanskega kluba v Clevelandu obrnil na mestno občino ljubljansko za Cankarjevo soho Marian Pfeifer. Takrat so ga v narodnjaških krogih obeh taborov v Clevelandu in New Yorku smatrali za kulturnega odposlanca Jugoslavije, in za poročevalca ljubljanskega "Jutra", katero ga je baje poslalo sem na svoje stroške. Ta gospod Pfeifer se je takoj usedel na klop slovenskih prvakov in učil dragi svoj narod kako je treba začeti s slovensko kulturo v Ameriki, da bo kulturno. Povedali so mu že v New Yorku, da je tu organizacija JRZ, ki ima nekaj tisočakov in gospod Pfeifer jih je nemudoma zahteval, češ, to spada narodni naši kulturi!

Ko se je vsega tega naveličal, sta odprla z Andrejem Kobalom v New Yorku oglaševalno in reportersko agenturo, ki je tudi propadla. Pfeifer je končal s svojimi pustolovščinami z zaporno kaznijo v Jugoslaviji. In na ta "tragični" njegov konec se zdaj opira "Am. Domovina", kar pa je napačno, kajti ne Pirčevci, oziroma Debevevi pristaši, ne Pfeiferji, nimajo pravice trditi, da so zastopniki misli, kakršne je izražal v svojih delih Ivan Cankar. Je pa v Clevelandu precej rojakov, ki imajo to pravico. Od njih je odvisno, ali naj ima Cankar

slovenski metropoli živ ali samo bronast spomenik. Ker je soha že tam, se bodo klerikalci prejkone res pobrigali, da pride v "kulturni" vrt za Baragom polagoma tudi Cankar v podobi sohe iz bron. Mar naj bo to cilj slovenske "metropole"? Cankar oznanjevalec, Cankar upora in protesta je veliko potrebnejši, najsihlo slovenskem Clevelandu in povsod kjer žive naši in drugi ljudje.

Nepolitične podporne organizacije.

Frank Somrak v Clevelandu smatra, da napredku SNPJ zelo škoduje politika — to se pravi, socialistična politika. Proti drugim politikam dozdej javno še ni ugovarjal, četudi so vse jugoslovanske podporne organizacije prepojene z vse sorte politikom. Ako društvo SNPJ dopusti na svojih prireditvah govoriti demokratom in republikancem, to ni politika. Politika pa je, če govori na društveni prireditvi socialist Frank Zaitz. Ako bi kdo v JSKJ začel širiti socialistične nauke, bi bila to politika, ki je v pravih prepovedanih. Če pa vodilni glavni odbornik stopi na čelo takega demokratskega ali republikanskega političnega kluba, to kajpada ni "politika". Glasilo ne sme oglašati delavskih kandidatov, čisti nekaj drugega pa je, če rojaki člani priporočajo v izvolitev rojake in druge, ki kandidirajo le kot demokrati, republikanci, ali neodvisni.

Družba svete Družine v Jolietu, ki ima društva v raznih krajih, je zelo pobožnjaška in skrajno "nepolitična" organizacija. Dne 19. avgusta bo njeno društvo št. 1 v Jolietu slavilo svojo 20-letnico. Na sporedu proslave je celih 47 točk — med njimi dvanajst govorov raznih meščanskih politikov, poleg cele vrste slovenskih političnih govornikov! Niti eden izmed njih ni socialist, zato je vsa ta slavnost 20-letnice prvega društva sv. Družine "nepolitična". Vidite, kako reakcija in nazadnjaštvo tolmači "politiko"? Če podpira politiko, korupcije, je O. K. Ako deluješ za delavsko politiko, si "tabu".

Rev. J. M. Trunk.

Iz zaprašenega predala tiskarne "Am. Slovenca" so potegnili stari, obrabljeni naslov "Pisano polje", ker se je dogodilo, da je začel leadvillski fadjmošter J. M. Trunk spet pisariti v njemu.

Stvar — če me niso naglali — je ta. A. Slovenec izgublja ne samo v cirkulaciji, ampak tudi na vplivu. Ker so pred par leti razni katoliški krogi uradnika Janeza Jeriča jako kritizirali, si je mislil, t. h. . . . In tako je šla stvar še bolj navzdol. Znani reverend gesla "kravija potica" se je med tem v boju za sveto cerkev tudi obrabil. Louis Pirc in James Debevec v Clevelandu, ki se po naravnem zakonu starata, sta vsled tega postala takšna, da so zastopniki misli, kakršne je izražal v svojih delih Ivan Cankar. Je pa v Clevelandu precej rojakov, ki imajo to pravico. Od njih je odvisno, ali naj ima Cankar

važnost za socialiste je, da so v boju proti sovražnikom svojega gibanja enotni. Ako nastopajo razkosani, ali celo drug zoper drugega, so le v posmeh nasprotnikom in sredstvo kršenja morale v svojih vrstah, ker dokazujejo svojo nesposobnost za edinstvo, spoznavno, disciplinirano delo.

Judje na pisnem polju.

Rev. Trunk se spottika v svojima kolonama v "A. S." nad Judi. "Ta je jud, oni tudi, na stotine jih je, večinaoma Judi se bavijo s svinjarijami; tu se ne sme čuditi, da se javlja odpor, morda pride tudi do pogromov..."

Tako zaključuje o Judih Rev. Trunk.

Posebne zgodovinske okoliščine so žide potisnile v trgovske plasti, toda večinoma so revni, zaničevani in žive v slumih. V Nemčiji jih je Hitler zbil na tla popolnoma. Ali se raditega ljudstvu kaj boljše godi? Ne, ampak slabše, zato, ker je Hitler za gospodarske polome iskal vzrokov tam, kjer jih ni. Pogromi proti Židom niso še nikdar dvignili ljudskega blagostanja in ga ne bodo. Izkoriščanje je tisti "žid", ki je kriv vsega socialnega zla, toda v iskoriščanju ni med židovskimi, turškimi, katoliškimi, protestantskimi in brezbožnimi izkoriščevalci nikake razlike. Zato smo mi za odpravo izkoriščanja, ne pa za pobijanje Judov. Rev. Trunk sploh nima vzroka, da jih bi blatil. Saj je njegova verska obrt zgrajena na temelju židovstva.

Leo Fišer in buržvazni sud.

Leo Fišer, urednik Radnika, toži Hrvatsko Bratsko Zajednico za 50 tisoč dolarjev odškodnine, ker je bil napaden v Zajedničaru in ker so bile v Zajedničaru trditve, ki jih Fišer zavrača za laž.

Leo Fišer je včasih trdil, da ne veruje v borbo na "buržvaznem sudu". Vsakega socialističnega, ki je skušal iskati na sodišču zadoščanja proti lažem in napadom v komunističnih listih, je nazival za izdajalca — kajti iti na "buržvazni sud" je bilo kakor da se delavec sam sebe izobči iz poštene načelne razredne stranke.

Pisec te kolone ne šteje Leotu v greh, ker se je poslužil te poti. Priklicuje mu v spomin le, kaj je pisal o drugih, ki so šli na sodišče z enakim namenom — braniti svojo čast in poštenje kakor je šel on, kajti v Radniku svečano izjavlja, da je obramba njegovega poštenja edino, kar ga vodi v tej tožbi. Obljubljuje, da ako jo dobi, da bo pridržal iz vsote \$50,000 samo toliko, kolikor bodo njegovi pravni stroški — nič več — vse ostalo pa bo prispeval radničkim ustanovam.

Načelna izjava.

Najpotrebnejša načelna izjava za socialistično gibanje je tista, v kateri se bi članstvo

zavezalo storiti vse v svoji moči zgraditi stranko, ki postane v Zed. državah odločilna sila. Če bomo svoje energije vrošili v medsebojnem prerekanju, bo glavni smoter naših nalog zgrešen in načelna izjava pa naj bo na papirju taka ali taka, ne bo koristila svojemu namenu. — F. Z.

Wažnost enotnosti.

Najvažnejše za socialiste je, da so v boju proti sovražnikom svojega gibanja enotni. Ako nastopajo razkosani, ali celo drug zoper drugega, so le v posmeh nasprotnikom in sredstvo kršenja morale v svojih vrstah, ker dokazujejo svojo nesposobnost za edinstvo, spoznavno, disciplinirano delo.

Sijajno uspela konferenca JSZ na Strabane

Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice dne 5. avgusta v dvorani društva Postojnska Jama SNPJ je sijajno uspela, istoako tudi piknik, ki se je vršil po konferenci. Konferenci je predsedoval George Smrekar, zapisnik pa je vodil s. Samsa.

Za delegata na X. redni zbor je pennsylvanska konferenca izvolila Jacoba Ambrozica iz Moon Runa in Geo. Smrekarja iz West Aliquippe.

Odbor konference je bil ponovno izvoljen. Prihodnje zborovanje se bo vršilo v Moon Runu. Datum določi odbor. Sodruga John Terčelj in Louis Glažer sta bila izvoljena za zastopnika konference na sejah društev in slovenskih domov, katere bosta skušala pridobiti za pristop v Prosvetno matico.

Razprava o sporedu X. zbora JSZ v klubu št. 1 dne 24. avgusta

Chicago, Ill. — Članstvu kluba št. 1 sporočamo, da bo na prihodnji seji v petek 24. avgusta zvečer v dvorani SNPJ važna razprava o sporedu prihodnjega zbora JSZ. Udeležite se seje vsi. Pridite zgodaj. Seja se prične točno ob 8. — P. O.

Skupni piknik

Imperial, Kans. — Ne dogaja se pogosto, da bi imel socialistični klub piknik skupno s podpornimi društvi. Toda kar se tiče Imperiala, ga bomo imeli v nedeljo 26. avgusta na Raspetovi farmi, ki bo tudi v naši naselbini prvi te vrste. Prirede ga klub št. 31 JSZ, društvo št. 106 SNPJ in št. 29 JSKJ. Prebitek je namenjen v pokrije strokov delegatu, ki ga pošljemo na X. redni zbor JSZ in Prosvetne matice. Rojake tu in v okoliških naselbinah vabimo, da nas posejijo na tem pikniku.

Fr. Augustin.

Profit Montgomery Co.

Montgomery Mard's Co. je napravila junija t. l. nad pol milijona dolarjev dobička.

Organizacija

Milijon posameznih delavcev je milijon posameznikov. Toda če se organizirajo, so sila, s katero nasprotniki morajo računati in jo upoštevati.

ČLANOM X. ZBORA JSZ.

V prihodnji številki bodo točna navodila članom X. rednega zbora JSZ, kako priti v Slovenski delovski dom, ko dospo na postaje ali v avti v Cleveland.

Delegati iz Wisconsin, Kansasa itd., ki potujejo skozi Chicago, naj kupijo "return trip" tikete samo do Chicago. Iz Chicago pa Lomo imeli vožnjo po znanih cenah na Nickel Plate železnici. Navodila bodo objavljena v Proletarcu prihodnji teden.

Klubi, ki imen svojih delegatov niso sporočili, naj to storo takoj, da se uredi točen seznam in se jim pošlje poverilnico.

Vsako, ki pride na X. redni zbor JSZ, bodi kot delegat ali gost, naj predičita sporočila v prihodnji številki. Končna naznanila o zboru pa bodo priročna v izdaji z dne 29. avgusta.

Pisma in brojave zboru naj se pošljeva: J. S. F. Convention, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio.

KOMENTARJI

Kritika Frances Zakovskove.

Frances Zakovšek, tajnica Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v Wisconsinu in Illinoisu, se pritožuje nad animi sodrugi in funkcionarji društev, ka erim se ne zdi vredno niti odgovoriti na vabila za sodelovanje.

Njena graja je upravičena. Kako naj imajo naši odborniki veselje do dela če pa je ed-ziv nič drugega kakor mlačnost? Značilno je, da je med socialisti še vedno mnogo takih v vseh "krilih", ki mislijo, da včlanjenje v stranko in pa programi na papirju zadostujejo — vse drugo bo prišlo nekako samo od sebe.

Mnogi so prezaposelni, pa vsled tega odlagajo z nalogami, ki jih bi morali izvršiti. V obeh slučajih ima škodo delavsko gibanje.

Manjvrednost žene v Nemčiji.

Pogrebni svečanosti za pokojnim Hindenburgom dne 7. avgusta v Tannenbercu (vzhodna Prusija) se je udeležilo nad 200.000 ljudi, med njimi samo par žensk, da je bilo več prostora za moške. Edino njegovim hčeram, vnukinjam in tašči je bilo dovoljeno prisostvovati ceremonijam, vsi drugi so bili moški — v ogromni večini v uniformah.

Tisoče in tisoče žensk je želelo biti prisotnih — toda v "prerojeni" Nemčiji je njihov prostor dom, ognjišče, cerkev, polje in tovarna, iz javnega življenja pa so izključene. Predno je Hitler prišel v vlado, jim je obljubljal moše — kajti deklet je v Nemčiji zaradi vojnih posledic veliko več kakor fantov — srečno družinsko življenje, rešitev iz tovarne in skrb države za otroke. Zdjaj so Hitlerjeve obljube nemškemu žensstvu le še spomin. Tisoče in tisoče žena in deklet je glasovalo zanj, ker so jih obljube omamile. Danes jim je žal in — molče.

Kdo oborožuje tolovaje?

Kdo oborožuje roparje v ameriških mestih? V svojih sobah so založeni s strojnimi puškami, bombami, naboji vseh vrst, modernimi policijskimi revolverji in sploh z vso opremo, ki je potrebna pri odbijanju ali napadanju "sovražnika".

William Stanley, pomožni generalni pravnik v Washingtonu, je nedavno objavil statistiko, iz katere je razvidno, da so ameriški roparji ukradli od leta 1932 do zdaj v arzenalih milice 29. držav 1,027 pušk, revolverjev in strojnih pušk ter 23,110 nabojev municije.

Mar kdo misli, da se pride v državne arzenale kar tako, kakor pride vlomilec v navadno stanovanje?

Kadar je arzenal okraden, pomeni, da je nekdo znotraj v zvezi z nekom zunaj.

Orozarne državnih milic niso edini vir, ki oborožuje ameriške roparje. Policijski stani so enako bogat vir orožja, ki je proti podkupinam in s pomočjo notranjih zvez na razpolago tistim, ki potem odpihavajo življenja policajem.

S to stvarjo je tako, kakor z municijsko industrijo v splošnem. Vsaka država je pripravljena prodajati orožje drugim deželam. Profit ne pozna sentimentalnosti.

Pomožni generalni pravnik Stanley smatra, da bo novi federalni zakon o kontroli nad orožjem v stanju zelo omejiti oboroževanje roparjev. Ampak ta zakon je tak, kot vsi zakoni v kapitalistični družbi. Namesto da bi ruval zlo v korenih, mu žaga le veje.

Konec Anne Antonio na električnem stolu.

Italijanka Anna Antonio v New Yorku je prepozno spoznala, da se zločinstvo navadnim ljudem, posebno ignorantom, nikoli ne izplača. Bila je obojena v smrt z eno od dvehma Italijanoma, ker so umorili njenega moža, branjevca po poklicu, da se polaste \$5,000 zavarovalnine in si jo razdele med seboj. Eden ubijalcev je trdil, da je Anna nedolžna, da sta le onadva kriva, toda sodišče mu ni hotelo verjeti in governor Lehman je ostal gluha za vse apele, četudi je Anna mati treh otrok. Najstarejšemu je 9 let. Vsi trije so v zavodu. Dne 8. avgusta so bili pri njej na obisku v celici v Osingu. Dan pozneje so Anni Antoniji obrili glavo in jo posadili na električni stol.

Italijana, ki sta skovala načrt za umor branjevca, in žena, ako je z njima res sodelovala, so bili bedaki, kakor so bili bedaki tisti Slovenci in Čehi v Chicagu, ki so pred par leti izvršili slični zločin.

Umori te vrste so preveč primitivnega značaja, po zakonu strogo prepovedani in jih je lahko izslediti, zato se storilci svojega čina ne morejo dolgo "veseliti".

Kazen je dolgotrajni zapor, ali pa umor za umor.

Ako bi bila Mrs. Antonio lastnica slovite, legalno zavarovane zloglasne hiše, ali tekstilne tovarne, ali kakoga drugega podjetja, kjer je ljudi dovoljeno izkoriščati in izmogočevati do skrajnosti, tudi do ubijanja, ji ne bi obrili glave in ji ne nataknilo električne kape. Prispevala bi v demokratski ali republikanski volilni kampanjski fond, udeleževala se bi banketov političnih odličnikov in bila bi spoštovana ter vplivna. Tako pa je navadna morilka in sentimentalni svet objokuje njene tri otroke — češ, revčki, tako so lepi, pa imajo morilko za mater!

Tudi oba njena pomočnika sta končala isti dan na električnem stolu.

Hvaležnost čikaških učiteljic

Čikaški okraj dolguje svojim učiteljicam in učiteljem dvaindvajset in pol milijona dolarjev na zaostalih plačah. To je kajndea visoka vsota. Plačo so začeli dobivati neredno kmalu ko je nastala sedanja kriza. Medtem ko so si okrajni komisarji in drugi mestni ter okrajni uradniki plačo redno nakazovali, so učiteljice ter drugi mestni in okrajni delavci prejemale od tedna do tedna obljube, da plačo enkrat gotovo dobe, poleg tega pa so jim plačali teden ali dva na vsakih par mesecev.

Ko je bilo učiteljicam obljub zadosti, so začele rebelirati. Večkrat so navalle v županov urad in zahtevale, da naj jim izposluje zaostalih zaslužek. V glavnem delu čikaškega mesta so vzpizirjale impresivne demonstracije in velike protestne shode. S kritiko proti okrajnim in mestnim oblastim ter velikim bankirjem niso štedile. Čikaški dnevniki so tu in tam skušali v uredniških člankih učiteljice svariiti, da je to, kar počno, že zelo blizu rdečkarstva; izražali so bojazen, da ako bodo s takimi protestiranj nadaljevale, je nevarnost, da bo njihov "dub uporništvva" imel zle posledice tudi na otroke v šolah.

Ker niso hotele prenehati demonstrirati po ulicah, v javnih uradih in prirejati shode, so se oblastniki koncem konca le začeli resno brigati, kje dobiti dovolj denarja na posodo, da plačajo učiteljice. Končno je vsoto \$22,500,000 posodila RFC (Reconstruction Finance Corporation). Naravno, da so se učiteljice ob tej vesti zelo razveselile. Pa tudi tisti, katerim so dolžne, kajti 22 in pol milijona dolarjev niso mačkine solze!

Po krivdi zavoženega kapitalističnega gospodarstva so imele učiteljice vsled zaostanja plače velike težkoče. Lastniki hiš so od njih zahtevali stanarino. Trgovci so jim na apele odgovarjali, da jim ne morejo prodajati na upanje. Zdravniki niso hoteli čakati s svojimi računi. Neprijlike na vseh koncih in krajih, zato je bilo povsem naravno, da je med čikaškimi učiteljicami in učitelji, katerih je približno 14,000, vzplamtel srd in se izražal v močnih protestih.

Zdjaj, ko jim bo zaslužek po dolgih mesecih izplačan, se zahvaljujejo tistim, ki so glavni krivci njihovih težav in bankrotnege stanja okraja in občine.

Ako bi udano trpele v pomanjkanju, se bi svet ne bi zmenil zanje. S pomočjo simpatičnega občinstva so si svoje pravice izvojevale proti volji oblastnikov. Zahvaljevati se zdaj tistim, ki so storili samo to, kar je bila že davno njihova dolžnost, je od strani učiteljic in učiteljev napačno naslovljena hvaležnost.

Opevani Hindenburg

Uradno žalovanje in svečano opevanje veličine maršala Hindenburga v Nemčiji je pomenalo. Njegovega pogreba v vzhodni Prusiji se je dne 7. avgusta udeležilo nad 200.000 ljudi. V vseh cerkvah so pridigarji slavili tega moža, čigar odlična svojstva segajo do neba. Listi so ga predstavljali Nemcem za vzor in inspiracijo. Hitler ga je imenoval za največjo vzpodbudo in za graditelja poti nazijem v vlado.

In vendar, kdo je bil Hindenburg? Visok častnik iz šole militarizma predvojnje Nemčije. Med vojno je bil vrhovni poveljnik nemške armade. Ko se je reakcija v Nemčiji ojačala, je postal predsednik republike.

Veliki junak Paul Hindenburg je umrl na postelji v visoki starosti. V času vojne je bilo pod njegovim poveljstvom poslanih v smrt par milijonov Nemcev, ne da bi s tem pridobili kaj za svojo očetnjavo, ali za ostali svet. Kajti danes vsi priznavajo, da je bila svetovna vojna blaznost, toda junaki generali in pogumni državniki, ki bodo prav tako umrli na posteljah, se pripravljajo, da zanezete novo blazno klanje.

Maršal Hindenburg je bil predstavnik starega sveta v Nemčiji in v Evropi, ki zdaj tone vsled svoje blaznosti v lastni greznici.

Ako bi bilo med slovenskimi delavci več mislečih čitateljev, bi imel Proletarec več naročnikov.

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Naposled je dvignil glavo, jo pogledal in ji prepustil prostor. V tem so mu solze zalile oči, pritisnil jo je k sebi in jo poljubil. Hipna razburjenost ga je premagala in v oboževanju, ki je gorelo v njegovem arcu, se je raztopila ledena hladnost, ki jo je navadno hlinil.

"Oh, ubogo moje dete, ubogo moje dete!" je jecjal in silno se je tresel kakor od viharja izruvan hrast.

Ali takoj se je zopet premagal, in medtem ko sta Pierre in don Vigilio nema, negibna in obupana, da ne moreta nič koristiti, čakala, če bo treba njune pomoči, je začel počasi hoditi po sobi gorindol. Potem mu je prišlo, kakor da je ta prostor pretesen za tisto misel, ki se mu je valjala po glavi; umaknil se je v sobo za oblačenje, nazadnje je stopil v hodnik in korakal do obednice. Tako je odhajal in se vračal, resen, negibčen, s sklonjeno glavo, pogreznjen vedno v enako mračno sanjarijo. Kakšno svetovje razmotrivanja se je gibalo pod lobanjo tega vernika, tega ošabnega kneza, ki se je vdal Bogu in je bil brezmočen napram neizogibni usodi? Od časa do časa se je vračal k postelji, se prepričal o napredku zlega, spoznal na Darijevem obrazu stopnjo krize, pa zopet odšel z enakim enakomernim korakom. Izginil je in se zopet prikazal, kakor da ga je nosila enakomerna pravilnost sil, katerih človek ne more ustaviti. Morda se je motil, morda je le navadna slabost, kateri se bo zdravnik posmehoval. Treba je čakati in upati. Tako je odhajal in prihajal; in nič ni moglo v tej težki tišini doneti bolj grozeče kakor ritmični koraki tega visokega, svojo usodo pričakujočega starca.

Vrata so se zopet odprla; Viktorina se je vrnila brez sape.

"Zdravnik — dobila sem ga — tukaj je!" Doktor Giordano je vstopil smehljajočih lic; s svojim malim rdečim obrazom z belimi kodri, z vso svojo diskretno, očetoško figuro je bil videti kakor ljubezniv prelat. Ali komaj je bil v sobi in opazil vse te preplašene ljudi, ki so čakali nanj, se je takoj zresnil; njegovo lice je dobilo izraz molččnosti in brezpogojnega spoštovanja cerkvenih tajnosti, katero si je pridobil vsled svoje duhovniške klientele. Ko je pogledal bolnika z enim samim pogledom, je nehote zamrmral le nekaj besed:

"Kaj že zopet? Ali se vnovič začneja? Nedvomno je mislil na rano od noža, ki jo je pred kratkim zdravil. Kdo neki divja proti temu ubogemu, mlademu knezu, ki je tako brez hudobnosti in ki ne nadleguje nikogar? Sicer ga ni mogel razumeti Benedete nihče razumeti; ta pa je bila od nepotrpežljivosti vsa v mrzlici in je tako hrepenela po tolažbi, da ni pazila na njegove besede in jih ni slisala. Vnovič je milo zaprosila:

"O doktor, rotim Vas, pogledjte ga, preiščite ga povejte nam, da to nič ne pomeni. Saj ne more biti nič, saj je bil pravkar še tako zdrav, še tako dobre volje! Nič ni, nič ne more biti, kajne da ne?"

"Seveda, seveda, kontesina — gotovo ni nič... videli bomo."

Ali obrnil se je in se globoko poklonil kardinalu, ki se je bil s svojim enakomernim, sanjarskim korakom vrnil iz obednice in se postavil kakor soha k nogam postelje. Nedvomno je zdravnik čital v zatemnelih očeh, ki so se upirale v njegove, smrten nemir kažočee, zakaj ničesar ni več črnil, temuč je začel preiskovati Darija kakor mož, ki zna ceniti vrednost minut. In čimbolj je napredovalo njegovo preiskavanje, tombolj je njegovo optimistično ljubeznivo lice bledelo in je nanj legala resnost, v lahkem drhtenju ustnic pa se je izražal tajen strah. On je bil ob strani monsinjora Galla ob napadu, za kateri mje umrl—ob napadu nalezljive mrzlice, kakor se je glasila njegova diagnoza za strvaški list. Nedvomno je zopet spoznal srtašne simptome, svinčeno sivi obraz, topost silne pijanosti, in stari rimski zdravnik, ki je

vajen takih nenadnih smrtnih slučajev, je čutil sapo hudega zraka, ki ubija, ne da bi bila mogla znanost praz razbrati, če je to gnolobno izhlapevanje Tibere ali starodavni strup legende.

Toda zdaj je dvignil glavo in njegov pogled se je zopet sestel s temnim kardinalovim očesom, ki se ni umaknilo od njega.

"Gospod Giordano, upam, da niste prav preveč vznemirjeni?" je kardinal naposled vprašal. "Saj je le motena prebava, kajne da?"

Zdravnik se je zopet poklonil. V lahkem trepetanju glasu je spoznal okrutni strah mogočnega moža, ki ga je zopet zadelo na najobčutljivejšem mestu srca.

"Vaša eminenca mora imeti prav, gotovo je le motena prebava. Včasih, če se pridruži mrzlica, so taki slučajji nevarni. Vaši eminenca ni treba praviti, kako se Vaša eminenca lahko zanaša na mojo previdnost in na mojo prizadevnost."

Obmolnil je, potem je nadaljeval z do-ločnim glasom izkušnega zdravnika:

"Čas hiti, sleči moramo kneza in nezamudno ravnati. Prosim, da me pustite za trenotek samega; ljubše bi mi bilo."

Vendar je zadržal Viktorino, da mu pomaga. Če bi bilo treba še pomoči, naj bi prišel Giacomo. Očitno je želel odstraniti obitelj, da bi bil svobodnejši, brez nadležnih prič. Kardinal ga je razumel in je nežno prijel Benedeto izpod pazduhe, da jo sam odpelje v obednico. Pierre in don Vigilio sta jima sledila.

Ko so se vrata zopet zaprla, je v tej obednici, ki jo je jasno zimsko sonce preplavaljo z blagodejno svetlobo in toploto, zavladal najmračnejši in najzadušljivejši molk, ki si ga je misliti. Miza je bila še vedno pogrnjena; krožniki so stali zapuščeni, prt je bil posut z drobtinami, skodelica kave je bila še na pol polna, na sredi pa je bila košarica s smokvami, s katerih je bilo listje odstranjeno; manjkalo pa je samo dvojce ali troje smokev.

Pred oknom je čepela na svoji palčici v velikem, rumenem solčnem žarku po katerem so rajali solčni praški, Tata, papiga, ki so jo bili vzeli iz kletke, vsa vzhicena in oslepljena. Presenečena, ker je prišlo toliko ljudi, je prenehala kričati in si gladiti perje s kljunom; zelo uljudno je napol obrnila glavo, da bi bolje opazovala te ljudi s svojim okroglim, izprašujočim očesom.

Brezkrajne minute so potekale ob mrzličnem čakanju na to, kar se je godilo v sosedni sobi. Don Vigilio je molče sedel na stran, Benedeta in Pierre pa sta nepomično postala in sta tudi molčala. Kardinal je začel zopet hoditi gorindol, gorindol, kakor da bi mogla ta instinktivna, usvajajoča hoja premotiti njegovo nepotrpežljivost in kakor da bi tako prej prišel do pojasnila, ki ga je čakal v viharju svojih misli. Dočim so doneli njegovi ritmični koraki s pravilnostjo stroja, je v njem besnelo in so se v največji zmedri križala najnasprotnejša čustva. Obupno je iskal, kako in zakaj. Ze dvakrat je njegov pogled mimogrede ošinil nered na mizi, kakor da tam nekaj išče. Nemara nepopito kavo? Ali kruh, od katerega so ležale še drobtine okrog? Ali ovčja reberca, od katerih je ostala še kost? Naposled, ko je tretjič mimogrede pogledal tja, so njegove oči obtičale na košari s smokvami, in kakor ob nenavadnem razodetju je obstal kakor odrevenel. Pograbil ga je misel in se ga polastila, pa ni vedel kaj naj stori, da bi dobil namesto nenadnega suma gotovost. Trenotek je tako stal in upirajoč oči v košaro iskal, ne da bi našel, kar je hotel. Končno je prijel smokvo in jo ogledal povsem iz bližine. Ali nič nenavadnega ni bilo na njej opaziti in že jo je hotel položiti nazaj k ostalim ko je papiga Tata, ki je zelo rada žrla smokve, glasno zakričala. In to je bila razsvetla; zdaj je imel poizkus, ki ga je iskal.

(Dalje prihodnjic.)

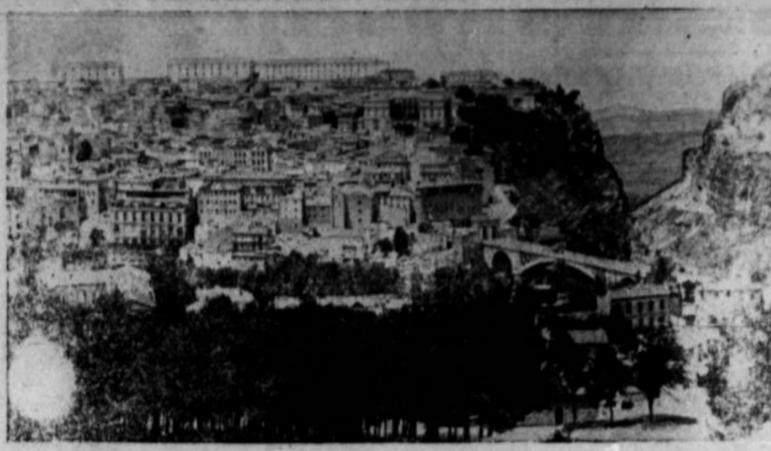
Enostranske simpatije

Papež je izražal na razne načine ob raznih prilikah svoje simpatije in sožalja vladi v Avstriji ter sorodnikom Dollfussa in zagotavljal, da bo molil za dušo ubitega kanclerja. Čemu papež nikoli ne izreče sožalja onim, katerim so diktatorji pobili svojce? Da, izjema je Rusija, toda umor je umor, pa naj-sibo v Rusiji ali kjerkoli.

V soboto vsi na Savin večerni izlet!

Chicago. — Prihodnjo soboto večer, 18. avgusta, bo vodila pot vseh prijateljev soc. zbora Save v Willow Springs, kjer se bo na Keglovem vrtu vršil "moonlight" piknik. Udovichev truck odpelje od dvorane SNPJ ob pol šestih popoldne, dve uri pozneje pa Zeleznikarjev truck. Zeleznikarjev voz lahko dobite ob 7. tudi pri John Raku, 1806 W. 23rd St. Prijatelje Save in splošno občinstvo vabimo, da se prihodnjo soboto večer zabavajo v naši družbi na prijaznem Keglovem vrtu. Saj ni bolj prijetnega kakor biti v mesečni noči v veseli družbi na deželi, izven velemestnega šuma in dirindaja. Igrala bo Kochevarjeva godba. — Odbor.

POGROMI PROTI ŽIDOM V ALGERIJI

V mestu Constantine in okolici v Algeriji so se dogodili prošli teden veliki pogromi proti židom. Več sto je bilo ubitih. Arabci so nad židi razjarjeni, ker jih delijo vsega hudega. Pridelek pšenice je letos v Algeriji velik, toda cena je tako nizka, da so arabski kmetovalci razjarjeni do skrajnosti. Srd so končno izšli nad vsimi židi. Židje namreč kontrolirajo žitni trg in posojilnice v Algeriji. Francoska vlada, ki ima protektorat nad to deželo, je ojačala vojske posadke, toda situacija je kljub temu kritična in se je bat vsak čas nadaljnih pogromov.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Naše gibanje je izgubilo z Andy Zlatoperjem, o katerem pišeta v tej številki Jos. Snoy in Nace Zlemberger, zvestega prijatelja in agitatorja.

Bridgeport. — Jos. Snoy, ki se je vrnil z agitacije v Penni, poroča, da se boljše počuti kakor se je vsled svoje bolezninekaj časa na poti. Dobil je nad 90 naročnin Proletarcu. Zdaj nabira podpise na peticije za nominiranje kandidata socialistične stranke. To delo vrše tudi mnogi drugi sodrug i in sodružice v raznih krajih.

Chicago. — Frank Bizjak je dobil 4 naročnine in Karoline Macerl 3. Klub št. 16 na severni strani je prispeval \$10 v tiskovni fond Proletarca in ob enem naročil 20 izvodov Proletarca mesečno, ki jih bodo člani razdajali med rojake v svrhu agitacije. — Pevski zbor "Sava" priredi svoj večerni ali "moonlight" piknik v soboto 18. avgusta pri Keglu v Willow Springsu.

Farmington, Ill. — August Tušek je poslal vzpodbudno pismo in v njemu 4 naročnine.

La Salle, Ill. — Anton Udovitch, ki je socialistični kandidat v 12. kongresnem distriktu, je poslal 2 naročnini. Delegat kluba št. 4 na X. rednem zboru bo Peter Banich.

Warren, O. — John Jež se je zavzel razširiti Proletarca med rojaki v svoji naselbini. Ker pa ta list med njimi ni še dosti znan, pri prvih obiskih ni imel uspeha, pravi pa, da bo z agitacijo nadaljeval.

West Allis, Wis. — Vincenc Puzgel je poslal 6 naročnin.

Detroit. — Pisma John Zornika niso nikoli brez naročnin. V zadnjem jih je poslal 7. Detroitška naselbina bo na prihodnjem zboru dobro zastopana, ne samo z delegati, ampak tudi z gosti.

Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant bo skrbel, da bo ime te naselbine v bodoče pogostejše v javnosti. Med drugim piše: "Pennsylvania bo na X. rednem zboru JSZ stoodstotno zastopana." Konferenca JSZ za zapadno Pa. je na svojem zborovanju 5. avgusta izvolila za delegata George Smrekarja in Jacob Ambrozicha.

Salem, O. — Pismo John Križaja nas obvešča, da je bil njihov klub JSZ nedavno reorganiziran. Prej je bil že dolgo pasiven. Nedvomno pošljejo tudi delegata na X. zbor v Cleveland.

Imperial, Pa. — Frank Augustin je poslal dve naročnini. V nedeljo 26. avgusta bodo imeli skupni piknik klub JSZ, društvo št. 106 SNPJ in št. 29 JSKJ. Prebitek je namenjen v pokritje stroškov delegata.

Cleveland. — Anton Jankovitch ima v tej številki važen dopis o vprašanju agitacije za Proletarca in o delu naših sodrugov v društvih. — Člani angleških odsekov JSZ bodo imeli v petek 31. avgusta, večer pred pričetkom X. zbora JSZ, razpravo o vlogi mladine v delavskem gibanju.

Little Falls, N. Y. — Frank Petavs je poslal pet naročnin. Pravi, da pričakuje Henrik Pečariča na obisk, potem gresta skupaj na agitacijo.

Forest City, Pa. — Joseph Drasler poroča, da je bila slavnost 25-letnice kluba št. 10 zelo uspešna prireditvev. Udeležba je bila obilna. Njegovo poročilo je na angleški strani.

Cleveland. — Anton Jankovitch ima v tej številki važen dopis o vprašanju agitacije za Proletarca in o delu naših sodrugov v društvih. — Člani angleških odsekov JSZ bodo imeli v petek 31. avgusta, večer pred pričetkom X. zbora JSZ, razpravo o vlogi mladine v delavskem gibanju.

Little Falls, N. Y. — Frank Petavs je poslal pet naročnin. Pravi, da pričakuje Henrik Pečariča na obisk, potem gresta skupaj na agitacijo.

Forest City, Pa. — Joseph Drasler poroča, da je bila slavnost 25-letnice kluba št. 10 zelo uspešna prireditvev. Udeležba je bila obilna. Njegovo poročilo je na angleški strani.

Andy Zlatoper

Bridgeport, O. — Ko sem se vrnil z agitacijske ture v Penni, so mi povedali, da je naš zavedni delavec Andy Zlatoper iz Maynarda, O., dne 31. julija po kratki boleznii umrl na kliniki v Clevelandu. Bolezen ga je mučila nad dve leti. Bil je že operiran v tretje. Poskusili so vse, da ga rešijo, a ni bilo nobene pomoči več. V svoje zadnje upanje se je podal na kliniko v Cleveland. Pisal mi je, da odpotuje: Obiskal sem ga par dni prej predno se je odpeljal in me bil zelo vesel.

Isti dan, ko ga je bolezen do kraja strla, mi je pisal in enako par drugim. Znamenje, da je bil pri popolni zavesti do konca. Njegovo pismo sem prejel dan predno je bil njegov pogreb. Popisal je dve strani s svojo lepo pisavo. Izrazil je nado, da se morda še vidiva, ampak up se mu ni izpolnil.

Pri njegovih gomili bi bil rad spregovoril nekaj besed — pa jih ni bilo iz mene. Zmožen sem prestopiti še tako hude bolezenske bolečine brez solz, a njegova smrt mi jih je privabila in še marsikomu drugemu.

Pokojnega Andyja so vsj visoko čislali. Sovražnikov ni imel. Ze od prvega najinega svidenja pred leti sva si postala iskrena prijatelja. Zapuščeni otroci so njegove žene iz prvega zakona, toda jih je ljubil prav tako kakor svoje ljubezen so mu vračali. Starejši sin je vzor delovnega, razumnega fanta.

Andy Zlatoper je bil aktiven v društvu in na razrednem delavskem polju. Rojen je bil pri Tolminu na Notranjskem, star 51 let. Pogreb se je vršil civilno, ob veliki udeležbi ljudi iz vseh krajev.

Ob grobu sta spregovorila John Rebol, predsednik društva št. 13 SNPJ, in podpisani, slednji kakor je že omenjeno. Bil je član in tajnik društva št. 275 SNPJ in organizacije Eagle.

Ko smo se vračali z njegove poslednje poti, sem se z rojaki menil o njemu. Bil je človek, kakršnega se ne more pozabiti. Časten mu spomin.

Rojaki v Maynardu bodo ubogi družini, ki je toliko izgubila, stali nedvomno ob strani in ji pomagali oljšati ta težki udarec. — Joseph Snoy.

IZ KANSASA

Nič ne pomaga. Vreme pride prvo na vrsto. Dežja že 6 tednov nič. Toplomer pa že 35 dni zaporedoma, dan na dan doseže od 105 do 115. Polje požgano. Koruze nič in vode primanjkuje po farmah in manjših naselbinah. Vlada skuša rešiti ta problem na ta način, da čistijo stare vodnjake pri zapuščenih starih majnah, toda voda je večinoma neužitna.

Ker je pridelek krme zelo slab, prodajajo farmarji živino večinoma vladnemu agentu, ki plačuje od \$5 do \$20 za živinčce. Tona sena je že več let v tem času stala okrog 6 dol., zdaj pa stane 18 dol. in cene se višajo vsak dan.

Andyju Zlatoperju v slovo

Piney Fork, O. — Andy Zlatoperja ni več med živimi. Bival je mnogo let na Maynardu, O. Poročen je bil z rojakinjo K. Mihevc. Njenega prvega soproga ji je ubilo v rovu. Zlatoper zapušča njo in deset večinoma nepreskrbljenih otrok. Oni iz prvega zakona so mu bili prav tako ljubi, kakor njegovi. Na starejšega sina je bil še posebno ponosen. Studiral je v kolegiju v Columbusu, O. Ne samo da se vzdržuje za svoje šolanje z zaslužki pri postranskih delih, pač pa tudi domov pošlje kak cent. Starši, ki imajo otroke v višjih šolah, vedo, kaj pomenijo tako delavni učenci: ne povzročajo jim stroškov, pač pa so jim celo v pomoč, in vrhu vsega premagujejo šolo z dobrimi uspehi. Pa je malo takih!

Pokojni Andy je bil slabega zdravja že dolgo let in se je podvrgl večkrat operacijam. Ko sem ga pred nekaj tedni obiskal, mi je potožil svoje gorje. "Ni mogoče, da se bi to nevdržno stanje nadaljevalo", mi je dejal. "Ali moram ozdraviti, ali pa se podvrže končni zdravstveni preiskavi, ki naj napravi moji boleznitak ali tak konec..." Odšel je v Cleveland na kliniko. Tam so ga operirali znova. Po dveh tednih je podlegel.

Andy Zlatoper je bil aktiven v društvu in na razrednem delavskem polju. Rojen je bil pri Tolminu na Notranjskem, star 51 let. Pogreb se je vršil civilno, ob veliki udeležbi ljudi iz vseh krajev.

Od starih mamic smo včasih čuli "o dobrih časih, ko bo pet krav za groš". Sedaj so tu! Vladna agencija daje brezposelnim družinam krave zastonj. Treba je le dokazati, da jo imaš sčim krmiti, in pa da nimaš namena, da jo drugi teden ubiješ in sneš ali pa zamenjaš za galono "takratkega".

Marsikateri naš farmar je v dobrih "koruznih" letih, kar na polju, pri mesecu spremeni te pridelke v "mascčino" in v zalonih odnesel s polja. Zaradi po suhi uničene koruze pa postoji resna nevarnost, da se bo tudi ta "roba" zelo podražila.

Se par besed o posledicah našega "marčanja". Ti pohodi so bili že lepo število let med kansaskimi premogarji priljubljena metoda kazati svojo nezadovoljnost. Pred leti, ko smo bili še mladi, smo vse to opravljal peš. Seveda je bilo to počasno in je vzelo po več dni predno smo obiskali vse skebske luknje, ki so se tako rade porajale za časa stavke. Sedaj pa, ko smo se postarali, je nam prišla na pomoč moderno razvita transportacija s svojimi avti in truki, da smo lahko v enem dnevu obiskali cel premogovni okraj. Ampak so bile druge težave. Za vozila nismo bili v zadregi, toda kje dobiti "cash" za gasolin? Pa smo rešili tudi to vprašanje na tale "praktičen" način: Ko je Western Coal Co. začetkom aprila zaprla rove in tako tudi rov št. 22, smo imeli v blagajni lokalne unije nad 200 dol., kateri so bili namenjeni kot asement glavnemu stanu U. M. W., ozioroma kot smo rekli John Lewisu. Ker smo pa bili mnenja, da so "ti višji" precej krivi potrebe tega "marčanja", da branimo svoje interese, smo ta denar enostavno potrošili za gasolin, nekaj za veliko zastavo, montirano na prvem truku in pa seveda harmonikar tudi ni vlek za zastonj. Sedaj pa preti suspenzija celemu lokalno, ko smo vendar po našem mnenju potrošili denar v veliko boljše namene, kot da bi poslali svoto John Lewisu, da bi nam za to poslal zopet par "organizatorjev".

"Tako ima vsak stan svoje križe in težave." **Kronikar.**

V JSZ je bil član, toda vsled boleznii ni več plačeval in ni mogel biti aktiven v nji. Zastopnik Proletarca je bil mnogo let. Bil je član SNPJ in tajnik njenega društva; pri uradovanju mu je pomagal sin. Poleg tega je bil član ameriške organizacije Eagles.

V družini je bil skrben oče. Dasi velika po številu, je živela z njim v vzorni slogi. Šla je skozi preiškušnje pomanjkanja kakor malokatera, toda se je borila s težkočami življenja pogumno in vzorno, razumevala vzroke današnjega socialnega zla.

Bolezen si je nakopal v premogovniku. — Zelo žal mi je, da se njegovega pogreba nisem mogel udeležiti. Soproga pokojnega me je takoj obvestila o smrti dragega Andyja v Clevelandu in tudi, da bo pogreb v soboto 4. avgusta, nisem pa bil obveščen, če dopoldne ali popoldne. Kraj je od mene 30 milj daleč. Iskal sem voznika, da bi me peljal na Maynard in računam, da bo pogreb nedvomno popoldne. Medtem so mi povedali, da so čitali v časopisu v Martins Ferry, da bo pogreb pokojnega Zlatoperja dopoldne. Torej je bilo zame prepozno. Upam, da mi njegova družina to oprostí. Obiskal jo bom enkrat te dni in skupno z njo žaloval za človekom, ki mi je bil iskren sodrug in prijatelj.

Nace Zlemberger.

GIRARD, OHIO

PIKNIK

KLUBA ŠT. 222 J. S. Z.

V NEDELJO 19. AVGUSTA

v Avon Parku

Na programu slovenski in angleški govorniki socialistične stranke.

Pridite vsi. Pripeljite seboj znance in prijatelje. Zabave obilo za vse.

"MOONLIGHT" PIKNIK "SAVE"

pri Keglu v Willow Springsu

v soboto 19. avgusta

Vstopnina v predprodaji 25 centov, pri vshodu 35 centov.

Igral bo Kochevarjev orkester.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILLI, predsednik

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom

TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO
1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL.

Telefoni: CANAL 7172-7173

Še o rudarski situaciji

Piše ANTON GARDEN

(Konec)

Od ustanovitve Progressivne rudarske unije se je situacija dočela spremenila. Peabody Coal kompanija in drugi večji operatorji v Illinoisu so bili od pričetka boja na strani Lewi- sove organizacije, ker se pač zavedajo svojih interesov. Imajo tudi kontrolo nad občinskimi zastopstvi in državno vlado. To ni nič izrednega. Enako kontrolo imajo operatorji in drugi kapitalisti tudi v ostalih državah.

Z ozirom na to razpravo, je prišla sprememba z dveh strani — od znotraj in od zunaj. Progressivna rudarska unija, ki je od pričetka toliko obetala in so bili takrat res izgledi vsaj na upi, da bo medvečinoma popolnoma neorganizirane rudarje zopet zanesla zastavo unionizma, militantnega, razredno zavednega in čistega unionizma — ta nova unija je po mesecih boja z Lewisom, operatorji in vlado zšla v čuden razvoj. Notranji razvoj je iz PMU napravil navadno konservativno dualno unijo, za obstoj katere ni danes nobenega upravičenja več. V organizaciji sami je namreč pred letom prišlo do notranje boja. Kontrolo nad njo so dobili konservativni elementi.

Allard, ki ji je dajal od vsega pričetka radikalno in čisto proletarsko dušo, je bil odstavljen iz uredniške službe po glavnem odboru radi taktičnih in še bolj pa radi ideoloških diferenc (Allard je trockist). Pozneje je bil celo suspendiran iz unije za šest mesecev. "Očiščena" je bila tudi ženska organizacija, kateri je dala življenje in jo vodila v najhujših dneh militantna Agnes Weick.

Progressive Miners unija je danes v čudnih vodah. Njeno glasilo urejuje človek z "radikalno" fašistično mentaliteto. Čitateljem — rudarjem — servira mešanico "radikalizma", konservativizma, antisemitizma in antisovjetizma; zdaj je za "new deal", drugič proti na svoj lasten način. Bolj konfuzne publikacije ne dobite po vsej Ameriki. Človek ne ve ali naj jo klasificira za strup ali le za demagogično mešanico. Vsekakor je pa "Progressive Miner" odsev organizacijske mentalitete in notranjih bolečin. Tudi diktatorstvo izvaja.

Od zunaj pa je prišla sprememba z reorganiziranjem ru-

darjev in stari uniji, kar je situacijo z ozirom na dualno gibanje med rudarji popolnoma spremenilo. Ko so lansko leto prihajala poročila o masnem organiziranju rudarjev v UMW, človek, kar ni mogel verjeti. Vendar pa so bila poročila resnična. V par mesecih je Lewis pridobil nazaj vsa izgubljena tla in razširil organizacijo tudi v kraje, kjer je bila prej tabu — zabranjena. Organizacija je vstala na velikem koksovem polju v zapadni Pennsylvaniji, v West Virginiji, Kentuckyju in v drugih premogovnih državah.

Brez NRA in obljubljenega "novega deala" bi tega ne bilo mogoče doseči. Brez NRA bi Lewis danes najbrž ne imel nič drugega ko še nekaj organizacije na antracitnem polju. Z obnovljenjem unije je bil več ali manj izboljšani tudi položaj rudarjev, reakcionarno vodstvo kakor že imajo. Vzelo pa več let boja, predno si bodo položaj vidno izboljšali, dasi pod kapitalizmom najbrž ne bodo nikdar več prišli do tistih relativnih ugodnosti kakor so jih imeli pred desetimi, petnajstimi leti.

Ta preokret v rudarski situaciji je posebno važen tudi za vse radikalne elemente. Dualen unionizem, ki je bil med rudarji do lanske spomladi upravičen in celo potreben, je postal po ponovnem reorganiziranju rudarjev v U. M. W. ne le anahonizem, nego tudi škodljiv rudarskim interesom. Dokler ni bilo izgledov, da se bo unija pod Lewi- sovim vodstvom še kdaj obnovila, pač pa izgubila še tiste ostanke, ki jih je imela, je vsaj pisec teh vrstic (in mnogi drugi) gledal na illinoisko rebelno gibanje kot na pokret za obnovo unionizma med rudarji.

Zdaj je situacija drugačna. Med politiko PMU in politiko UMW ni kaj izbirati. Prva ima res demokratsko ustavo, druga avtokratsko. Članstvo prve ima najbrž nekoliko več besede kot članstvo druge. Vodstvo prve je konservativno, vodstvo druge reakcionarno. To je vsa razlika. Radikalizem v PMU je na begu in tudi progresivizem v delavskem smislu izgublja, če že ni izgubil. Idealizma je v članstvu še precej, toda tudi ta umira.

To je ena stvar. Druga, prav tako važna, je boj med

rudarji in operatorji. Dokler bodo illinoiski rudarji (kar velja tudi za druge delavce na splošno) imeli dve organizaciji, toliko časa jih bodo operatorji lahko izigrali drug proti drugemu in unijo proti uniji. In da razdvojeni delavci ne morejo biti toliko uspešni v boju za boljši košček kruha in druge ugodnosti kakor združeni, je tudi znano.

Ze iz tega stališča je med rudarji potrebna ena organizacija. In čim močnejša, čim militantnejša in resnično progresivna je organizacija, kar velja za vodstvo in članstvo, toliko lažji bo njih položaj. Vem, da je članstvo PMU danes še v veliki meri proti združenju obeh organizacij, ampak čas in pa POTREBA bosta ozdravila tudi to. Največja bojazen je v tem, da bo najboljši unijski element izrinjen iz industrije in da bodo pri izpodirivanju ene unije z drugo izgubili delo tisti, ki se v tem boju najbolj bore za važna delavska načela. Tega se več ali manj zaveda radikalni element med progresivnimi rudarji, nima pa korajži, da bi odprto pričel agitirati za združenje obeh organizacij.

Ko je Allard zadnji jesen organiziral svojo "levičarsko" opozicijo, je obstajalo upanje, da se bo skristalizirala okrog svojega objavljenega programa in pričela za agitacijo za združenje obeh unij. Ostalo je pa le pri objavi programa. Allardova skupina se je koncentrirala le na "razkrinkavanje" konservativnega in neposobnega vodstva PMU. Z "razkrinkavanjem" pa se navadno nič ne doseže in tudi tukaj se ni. Izven Illinois, kjer je P. M. U. dosegla velike organizatorične uspehe, drugod ni prodrla.

Za napredek rudarjev je ustvariteve organizirane in inteligentne opozicije absolutna potreba. Dokler ne pride od tega, tudi ni nobene možnosti za očiščenje UMW. Lewis bo lahko do svoje smrti dirigiral po svoji stari poti in organizacijo lahko ponovno zapaljal. Enkrat jo je že, zakaj je ne bi drugič?

Opozicija samo radi opozicije je seveda brez pomena. Organizacija ni nič na boljsem, če pride v roke novi konservativni skupini, kakor se je to na primer zgodilo v Illinoisu, ali pa služboiskalcem, pa bili ti še bolj radikalni, dokler ne pridejo do službe. Tudi takih slučajev je veliko, posebno še med rudarji.

Socialistični element je igral v rudarski uniji nekoč važno

Zadnji manevri italijanske armade so se vršili ob avstrijski meji in armada se je morala vezbiti za eventualno invazijo Avstrije in za morebitni istočasni konflikt z Jugoslavijo. Na sliki so italijanski vojaki na vojnih vajah blizu koroške meje. — Konec tega leta bo imela italijanska armada nove velike manevre, ki se jih udeležijo vsi ministri.

vlogo. Potrebno je, da se zopet oprime svoje misije. To je ne le naloga sodrugov in simpatičarjev socializma med rudarji, nego tudi državnih organizacij, predvsem pa delavskega odbora stranke. V svrhu opozicije proti reakcionarnemu vodstvu in za smotreno širjenje socialistične propagande med rudarji bi bila potrebna konferenca socialističnih agitatorjev, ki bi izdelala program, in prav tako tudi okrožni sestanki. Uspeh je namreč mogoče doseči le s smotrenim, dobro organiziranim delom.

Nesloga med delavci

Virgen, Ill. — Ni dovolj, da so delavci že sami od sebe skrajno brezbržni. Zato se se je mednje tudi nesloga. Nedavno je tu govoril komunistični vodja Robert Minor, ki pa je čutil za svojo največjo potrebo udrihati po socialistih. Izgleda, da se ameriški komunisti niso iz dogodkov v Nemčiji ničesar naučili, zato nadaljujejo z bratomornim delom in kapitalistična propaganda jim pomaga. — F. I.

Pospešena agitacija

Agitacija za Proletarca je bila meseca junija in julija zelo pospešena in dobil je priložno novih naročnikov.

Dopisi v Proletarcu

Poročila v Proletarcu iz naselbin so zanimiva, brez nepotrebnega besedičenja in vredna, da jih čitate.

O naši agitaciji za Proletarca in JSZ v Clevelandu. — Ali je koristno, da smo aktivni tudi v drugih organizacijah?

Cleveland, O. — O agitaciji za "Proletarca" in o delu naših sodrugov in somišljenikov se je na Konferencah JSZ in na naših zborih že veliko razpravljalo.

Iz provizoričnega sporeda je razvidno, da bomo imeli o vprašanju, če je delo naših članov v drugih društvih za naše gibanje koristno, na prihodnjem zboru poseben referat in razpravo.

Najprvo o prvem vprašanju: Kako pomnožiti članstvo JSZ in število naročnikov Proletarca?

Eno kot drugo je težaven problem in uspeh na tem polju je počasna stvar. Ni pa nemogoče. Vse je odvisno od agitatorjev. Če jih bi bilo pri vsakem povprečnem klubu vsaj 30 odstotkov, pa bi bili ugodni rezultati zasigurani. Ni pa mogoče doseči dobrega uspeha, če agitira za list, klub in stranko le 4 do 6 odstotkov članov. Ali da govorim še bolj jasno. Ako ima klub na pr. 25 članov in članic, med njimi pa so le trije ali štirje, ki se zanimajo za agitacijo, prodajajo literaturo, razpečavajo naše liste in letake ter nabirajo podpise v volilnih kampanjah itd., pretežna večina pa je brezbržna za taka dela in k večjemu pomagajo na prireditvah, tedaj rezultati na polju naše agitacije niso ugodni. Krivda pa ni tistih, ki so delovni, ampak onih, ki so brezbržni.

Priznam, da so v vsakem klubu med drugimi tudi taki člani in članice, ki jim čas in okolščine ne dopuščajo iti v agitacijo. Toda večinoma to priznajo in zato pomagajo toliko bolj v gmotnem oziru. N. pr. v klubu št. 27 so-drug in sodružica Jurman, J. Metelko itd.

Kdor zaradi svojih poslov ne more biti aktiven, mu nihče ne zameri. A kdor bi lahko bil ter veliko storil skupni stvari — pa noče — to pa ni odpušljivo.

Zadnjič sem čital v Proletarcu od strani upravnistva, da je Cleveland edina izmed večjih naselbin, kjer naš list še nazaduje v številu naročnikov.

Je prav, da se je to zapisalo. V metropoli sem zastopnik Proletarca že mnogo let, vsekoli večinoma sam. Le tu in tam se je tega dela lotil tudi kdo drugi in le večini mi je ta ali oni naklonil sodelovanje. Včasih je prišel sem kdo izmed potovalnih zastopnikov, katerim smo pomagali, ker se sami nismo hoteli zadostno organizirati za tako delo.

Zelo rad bi vsaj nekaterim nevrjetnežem dopovedal, da je agitacija posebno v velikih naselbinah, ki imajo svoje trgovske centre, zelo težavna.

Kar se tiče Clevelanda, ne smemo prezreti, da imamo dva lokalna lista, katera imata pred drugimi prednost.

Dalje, treba je upoštevati, da ima agitator ne samo delo pri iskanju ali iztirjanju naročnikov, ampak tudi stroške. Če poteče naročina brivcu, ne moreš iti enostavno k njemu in ga tirjati, ne da bi se pri njemu kdaj strigel ali bril. Businessmani porajajo na vse to in pravijo: Kakor vi meni, tako jaz vam.

Agitatorjevi vtiri so majhni in ne bi mogli ustrezati vsem takim geslom, toda naročniki v splošnem pa lahko. To bi pripomoglo, da bi tudi oglase laglje dobivali.

K populariziranju lista bi pomagali tudi privlačni romani, namreč take povesti, ki jih naši ljudje — posebno ženske, radi čitajo in razumejo ob enem. (N. pr. povesti Mile Klopčiča, Toneta Seliškarka in slične.) Te bi bile privlačne, nikakor pa ne roman "Rim", čeprav ga nekateri hvalijo, da je poducljiv. Jaz ve takim smejem. Prepričan sem, da ga ne čita osem odstotkov naročnikov, poducljiv gor al dol. Dajte ljudem, kar v večini želijo, kajti mi moramo računati s takimi kot so. Ne rečem, da ne smemo navajati čitate-ljev bolj na resne romane ali štivo, ampak da bi mi mislili, da bomo ljudi v nekaj letih spreobrnil, je brezsmiselno.

Zadnja leta uvidevam pri agitaciji za Proletarca, da imam pri iztirjanju naročnikov največ opravka pri nekaterih sodrugih in v splošnem pri tistih, ki so prejimali izjemne znanke. Ko pa so dobili delo in nekaj zaslužili, niso hoteli nič slišati o poravnanju naročnine ali vplačilu ases-menta.

Priznanje pa zaslužijo tisti sodrugi in naročniki, ki zaslužijo prav malo ali že dolgo časa ničesar, a kljub temu skrbje, da ne zaostanejo na naročnini na Proletarca. Zal, da je takih malo! Večinoma imajo vse sorte izgovore. Sni grede celo tako daleč, da zmerjajo in obrekujejo klub, stranko in posameznike. So ljudje, med katerimi bi človek upal dobiti največ kooperacije, pa jih dobiš še pod nos. Ali se naj prepiram z njimi?

Zaradi vprašanja delovanja

naših sodrugov v drugih organizacijah menim, da je to v veliko slučajih koristno za naš pokret. Ako imamo svoje ljudi v odborih društev, bodo naklonjeni apelo delavskega značaja; podpirali bodo predloge za naročitev "Majskega Glasa", za pristop v Prosvetno matico, za razpečevanje Družinskega koledarja itd. Če je v društvu ob takih razpravah vsaj nekaj ljudi, ki znajo stvar pravilno pojasniti in dokazati njeno koristnost, pa ima vse možnosti, da bo sprejeta. Če jih ni, se enostavno zavrže. — Anton Jankovič.

Društvo "Delavec" vabi

So. Chicago, Ill. — Društvo "Delavec" je pionirsko in eno ustanovnih društev SNPJ. Bilo je ustanovljeno na južni strani in delovalo v najtežavnih okolščinah, kakršnih ni imelo nobeno drugo pionirsko društvo SNPJ v Chicagu.

Vsled teh posebnih okolščin je bilo v našem društvu morda razmeroma več bojev kakor v drugih v Chicagu, kljub temu pa smatram, da je nekaj za napredek in za jedrno te storilo kljub "večnim bojem".

V nedeljo 19. avgusta priredi piknik v East Side Forest Preserve, 114 Ave. D. Članstvo društev, ki na to nedeljo nimajo svojih prireditev, so vabljeni na naš piknik. Zagotavljam vas, da bo društvo "Delavec" naklonjenost vračalo.

Člani društva pa so prošeni, da se udeležijo tega izleta v večjem številu kot pa so se udeležili slavnosti 30-letnice društva in tako preprečijo neumestne kritike. Kot je namreč običaj, so kritik deložni le taki člani, ki so aktivni.

Na sporedu so razne tekme in dirke za mlade člane in bodanih pet nagrad. Člani mlad. oddelka dobe sladolep brezplačno.

Fantje druš. Pioneer pa so vabljeni sem, da se bomo spoprijeli pri vlečenju vrvi.

Razume se, da je na naš piknik vabljeno vse naše občinstvo, ne samo člani SNPJ. — Na razpologo so pivo, jag-njetina ter druge jedi in pi-jače. **Max Marolt.**

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. ANDREW FURLAN

DENTIST

Phone: Canal 9694

1858 W. CERMAK RD. CHICAGO, ILL.

Office hours:

9-12 A. M.; 1-5 and 6-8 P. M.

Friday and Saturday all day and evenings.

Waukegan office at

424-10th St., Tel. Ontario 7213

Mon., Tue., Wed. and Thu. till noon. Sun. by appointment only

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Fristna in okusna domača jedila

Cene zmerno. Postrežba točna.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

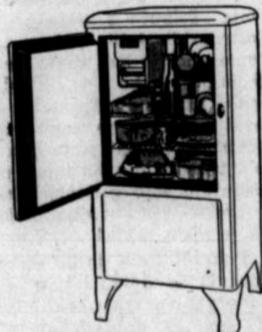
Wencel's Dairy Products

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Monroe 3673

Za manj kot **14^c** na dan lahko lastujete ta **1934 KELVINATOR**

Pogled na novi **KELVINATOR** vzorca V

Shrambni prostor 4.22 kubičnih čevljev... Površina police 8.55 kvadratnih čevljev... Zmrzne v njem 3.4 funtov ledu na- onkrat... Ima dosti priprav novega Kelvinatorja, ki se najdejo samo v dražjih modelih drugih izdelkov.

Ta model V Kelvinator je posebno namenjen za družine s skromnimi dohodki. Ampak ne mislite, da je to majhen refrigerator. Je popolne velikosti in popolne jakosti. Temeljni načrt, izdelava in kakovost je ista kot v modelih z mnogo višjo ceno. Cena tega Kelvinatorja je izredno nizka. Lahko ga lastujete za manj kakor 14 centov na dan po našem ugodnem kupnem načrtu. Pokličite ali obiščite kak Electric Shop za popolne podrobnosti.

Vprašajte glede lahkega plačilnega načrta. Malo naplatis, preostanek mesečno z vašim računom za elektriko. V svrhu kritja obresti in drugih stroškov je za nakup na obro- ke računana nekoliko višja cena.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St. Telephone RANdolph 1200, Local 155

5402 Broadway 4331 W. Madison St. 855 W. 64th St. 5018 Milwaukee Ave. 4834 So. Ashland Ave. 2900 E. 92nd St. 4833 Irving Park Blvd. 3460 So. State St. 3460 So. State St. 11116 So. Michigan Ave.

FEDERALNI KUPONI Z NAROČILI.

OTO BAUER:

VSTAJA AVSTRIJSKIH DELAVCEV NJENI VZROKI IN POSLEDICE

(Nadaljevanje).

Toda v kljub temu da si prav nič ne priključamo napak, ki smo jih zagrešili — ali bi se dala avstrijska revolucija po zmagi fašizma v Nemčiji sploh prepričati? Ali bi jo prepričala drugačna politika, drugačna taktika? Ali bi ne zašli docela na pot nemške socialne demokracije, če bi se po volitvah v aprilu 1932 odločili za "toleranco politiko" napram Bureschovi vladi? Ali bi ne našla vlada, prestrašena radi nemškega prevrata, kake druge preteveze, da bi odpravila parlament, če bi Renner 4. marca ne odložil predsedniškega mesta? In če bi 15. marca udarili, ali bi državljanska vojna ne povzročila zveze črnih z rjavimi, ki tedaj v Avstriji niso bili še tako obsojeni, kakor so danes, in tako bi Hitler postal gospodar Avstrije?

Ogrska socialna demokracija je vodila l. 1919 "levičarsko", komunistično sorodno politiko, prav tako pa tudi italijanska socialna demokracija do l. 1922 — ta politika se je v obeh slučajih končala s polumom. Nemška socialna demokracija pa si je nasprotno izbrala zelo državno, zelo nacionalno, zelo "desničarsko"

pot — in je bila prav tako poražena. V Avstriji smo poizkušali hoditi med italijansko-ogrsko in nemško skrajnostjo po srednji poti — in smo bili prav tako poraženi. Vzroki porazov delavskega razreda so nedvomno globlji kakor v taktiki njegovih strank, nedvomno globlji kakor v posrednih taktičnih napakah.

Vzroki poloma.

Na dan našega poraza je rekel neki demokratski mešanec: "Nesreča avstrijske socialne demokracije je Breitner." Da so se iz davčnih dohodkov zidala lepa delavska stanovanja, ki so v njih delavci in brezposelni poceni stanovali; da se je obdavčilo bogastvo, razkošje, razveseljevanje, da so dobili revni cenena stanovanja, da je bilo urejeno socialno skrbstvo, da smo ustvarili moderno šolo za otroke — ne, vsega tega posejudoči razredi niso marali prenašati. Pravite, da je naša krivda v Breitnerjevi davčni politiki? S tem pa potrjujete samo: Naša krivda je bila pač v tem, da smo socialisti.

Na dan našega poraza je neki kapitalistični časnik zapisal, da je socialna demokracija propadla zato, ker je preprečevala izpolnitev gospodarskih nujnosti. Izpolnitev teh

nujnosti pa je preprečevala, ker se je tako žilavo upirala odpravi stanovanjske zaščite. Da so to gospodarske nujnosti? Da, nujnosti kapitalističnega profita in kapitalistične rente. Bila je naša krivda, da smo smatrali človeško nujnost, da si ohranijo slabo plačani delavci, brezposelni proletarci, obubožani mali obrtniki stroho, za višjo kakor pa "gospodarske nujnosti" profita in rente.

Ze pred porazom so čisto slišali od meščanov: Diktatura je postala potrebna, ker preprečuje socialna demokracija v parlamentu odpravo socialne zakonodaje, ki je postala radi gospodarske krize nezmožna. In res, treba je bilo uničiti demokracijo, treba je bilo socializem krvavo premagati, da bi podjetniški razred lahko odpravil socialnovarstvene zakonodaje, da bi se osvobodil "socialnih bremen", da bi uničil strokovne organizacije, ki so omejevale izkoriščanje.

Gospodarska kriza je razredna nasprotja postrila. Res je, avstrijska buržoazija je radi krize obubožala. Toda obubožani podjetnik bolj sovraži proletarijat kakor bogat podjetnik, čigar podjetje cvete. Slednji rajši popusti, da pade z njegove bogato obležene mize tudi nekaj drobtinic za delavce; obubožani podjetnik pa ne vidi nobenega drugega sredstva, da bi se rešil pred bankrotom, kakor znižanje mezd in "odpravo socialnih bremen".

(Dalje prihodnjic.)

Pevski zbor "Sava" pride v Waukegan

V nedeljo 14. oktobra se bo vršila v Waukeganu konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice. Po končanem zborovanju bodo imeli veliko prireditve v varjetim sporedom, na kateri bo sodeloval s pevske nastopi tudi mešan pevski zbor "Sava" iz Chicaga. Spored bo predvajan popoldne, zvečer pa bo plesna in prosta zabava.

Na prošli konferenci v Sheboyganu je bilo namreč zaključeno, da naj se na prihodnji konferenci, ki bo, kot že omenjeno, 14. oktobra, aranžira skupno manifestacijsko prireditev in korist agitacije in konferenčne blagajne. Sklep se dalje glasi, da naj se povabi vse pevске zbere tega okrožja, ki so v Prosvetni matici. Povabljeni so zbori "Sava" v Chicagu in "Naprej" ter "Planinska roža" v Milwaukeeju. Od zadnje imenovanih še nisem prejela odgovora, in upam, da ne bosta odrekla sodelovanja. Sklep sheboyganske konference sem jima sporočila že pred 6. tedni. Kaj je vzrok, da ne odgovorita, mi ni znano.

Na sheboyganski konferenci sem prevzela tajništvo Konferenčne organizacije v nadi, da mi bo mogoče res nekaj storiti in dvigniti to zvezo klubov in društev Prosvetne matice na višjo stopnjo skupnih aktivnosti, ob enem pa pripomoči, da pride s prihodnjo prireditvijo tudi v konferenčno blagajno nekaj desetakov.

Izgleda pa, da bo vse skupaj le nada, ako se sodruzi in sodružice v prizadetih naselbinah ne zgamejo ter zavrejo mlačnost, ki v delavskem gibanju ne bi smela imeti nikakega zavetja.

Frances Zakovšek, tajnica Konference.

Brezbrižni klubi

Klubi JSZ, ki se ne potrudijo niti toliko, da bi izvolili delegata za zbor svoje organizacije, ne vrše in ne morejo uspešno vršiti svojih nalog.

Prosvetna matica je ustanova za vsa napredna društva. Ali je vaše včlanjeno v nji?

POROČILO Z AGITACIJE V PENNI.

Bridgeport, O. — Torej po dolgih mesecih zopet na daljšo agitacijsko pot. Dne 24. julija sem se napotil v Johnston, Pa. Prva moja postaja je bila seveda pri Langerholcovi. Ker jim nisem sporočil naprej, da pridem, sem jih presenetil. Z Johnom sva si imela dosti povedati. Nato sem odšel k s. A. Vidriču, ki je prvi podpisal začetek mojega posla. Potem še par drugih obiskov in spet k Langerholcu, s katerim sva šla po večerji skupaj na pot. Naslednji dan sem se brodiral po Johnstownu in proti večeru pa se mi spet pridruži Langerholc. Imela sva malo smole z "lizi", ki sva jo pustila pri Ljubeljsku, da se je prespala, drugi dan smo jo malo podrezali, pa je spet tekla v družbi Langerholca, M. Bajca in podpisanegega proti Vintondale in na farme, kjer smo napravili prav dober agitacijski uspeh.

Drugi dan sva šla na pot z našim pleskarjem Andrew Vidrihom. Podala sva se v Hysoto in na Tire Hill. Dosegla sva dober uspeh za Proletarce in na Hysoto tudi pri črešnjevcu. Vidrih je dejal, da njihov črešnjavec zelo prekaša Trinerjevo vino, kar se je pokazalo tudi v debatah, posebno še v dvorani na Tire Hill. Tam je šel nama na roko tudi Jacob Strell. Za plačilo sva pri njemu prenočila.

Potem sva šla s Tony Vidrihom na St. Michael. Tu je bilo bolj slabo. Vseeno sva napravila nekaj uspeha. Kjer pa uspeha ni, je treba naprej, in ako ni gasolina, se "lizi" napoji z "munšajnom". To sva storila tudi midva, samo da smo oddrdrali dalje.

Odpeljali smo se v Krayn. To je naselbina visoko nad Johnstownom na vrhu hribov. V Kraynu skrbi Louis Sterle, da obiskuje Proletarce doma. Lep kraj, vljudni in napredni ljudje, ki so izolirani od sveta. Ko sem jih obiskal, so me večina delali. Obiskal sem one, katerim je naročnina potekla in obnovili so jo. S Fr. Nagličem sva se seveda dosti pomenila, kolikor je nama dopuščal čas. Pa sem rekel, da še pridem. Oprostite, Frank, nisem več mogoč, kajti zmanjkalo je "vremena" (časa) in pa moje slabo zdravje mi ni dopustilo, da se bi še zadržal.

Šli smo na Dunlo. Ustavili smo se pri Fr. Kočevanju, ki je moj znanec. Stori sem se pri njih domačega, da sem bil deležen vseh dobrot, kakršnih poželji moji zbirnici želodec. Hvala, Frank!

Odrinili smo proti Volčnjaku. Ga ni bilo doma. Torej naprej proti Lloydellu k Fr. Šušteršiču. Pri njegovem sorodniku so imeli ravno nesrečo, katerega je v rovu potoklo. S T. Trčkom sva se potem podala na Onalindo, o kateri pravijo, da je najvišja slovenska naselbina v U. S. A. (V Leadvillu, Colo., trdijo isto. Naselbina je skoro 11,000

Napravo sva posetila našega naprednega farmarja Matičiča. Tudi njegova soproga je naša somišljenica. V seznamu Proletarčevih naročnikov sta zastopana s plačano naročnico. Na farmi se dobi mleko in meni so postregli s svežim in gorkim. Kdor lahko pije pivo, se ne briga dosti za te vrste potrebo. Ampak v mojem zdravstvenem stanju veliko pomeni.

Nazaj grede smo se ustavili pri Deželanu. Naročil se je brez ugovaranja. Obiskala sva še par rojakov in nato sva se spustila v dolino k Zalarju, ki pa ga ni bilo doma. Obiskal sem ga naslednje jutro, predno je šel na siht. Ker pa ga je nedavno nekaj podražilo, ali vjezilo, se bo pa kar sam še bolj "vjezil", kakor upam, in bo ponovil naročnino na Proletarca za dve leti naprej.

V Lloydellu sem napravil še nekaj obiskov, nato sem oslabil, posebno na zadnji postaji, ker sem moral preveč jezik rabiti brez potrebe.

Vrnil sem na Dunlo k M. Volčnjaku. Z njim in njegovim svakom Kunstkom smo se precej pomenili. Slednji mi je izročil tudi 45c v tiskovni fond Proletarca.

V nedeljo zjutraj 29. julija sva šla z Langerholcem na drugo stran mesta. Kar se tiče naročnikov, je bilo malo uspeha. Pač pa so želeli ustanoviti socialistični klub. Jerry Gorenc je sklical shod na 31. julija zvečer v Ciril in Metodovi dvorani. Posetili so ga tudi Frank Podboy, Andrew Vidrih, John Langerholc in Frances Langerholc. Vsi ti, in podpisani, so govorili na tem shodu. Rezultat sestanka je nov klub z dvanajstimi člani. Mike Tomec je bil izvoljen za tajnika, ostale odbornike pa izvolijo v nedeljo 26. avgusta na redni seji. Izgleda, da ima ta klub dobre pogoje za napredok, ker se mu je poleg drugih pridružil tudi nekaj starih somišljenikov in agilnih novih moči. Naprej, sodruzi! Pristopili ste v stranko, o kateri veste, da je organizacija dela in boja. Postanite aktivni in razširite Proletarce, pa ne bo dolgo, ko bo vaš kraj naselbine vzor drugim. To je mogoče, ker je polja veliko in razmere nas silijo v boj. Naša agitacija mora uspevati. Samo da agitatorji ljudem pravilno obrazložijo naše zahteve, naše cilje in naš program, pa je uspeh.

Isto nedeljo sem obiskal tudi dom društva Adria št. 3 SNPJ. Sešel sem se tudi s takozvanimi komunisti s Tire Hilla. So "naučeni", kakor drugod. Se celo svoje soproge so izučili za pritrjevanja in trditve: Proletarce piše proti delavstvu; administracija v Milwaukeeju je delavskemu ljudstvu sovražna; socialisti so izdajali itd. Ko so se izkričali in sem jim nato hotel dokazati neresničnost njihovih trditve, so ušli, kakor je običaj med njimi. Pravijo, da delajo ti ljudje v Tire Hillu v društvih in v javnem življenju sploh napredku s svojim demagogiranjem veliko zaprek.

Od tu sem odšel v Homer City, kjer pa za mojo agitacijo ni bilo ničesar pripravljenega in tudi jaz nimam znanja s tamkajšnjimi ljudmi. Lahko bi jih bil iskal, pa sem se počutil prelahko. Torej naprej v McIntyre. Dom Vinko Jakčetiča je bil prva postaja. Ko smo se nekoliko pomenili in spoznali, smo šli takoj na delo. Dobili smo par naročnikov, medtem pa je moral on na nočno delo. Prišel pa je z dela Zupanov Tone (Anton Modic). Veselo snidenje, nato sva se malo "pobečlala" s piščančevim ajmohtom potem pa smo šli na agitacijsko romanje. Kolikor hiš, toliko novih naročnikov.

Ker je bilo že pozno, smo se vrnili k Jakčetiču, ki je kmalu za tem prišel s sihta. Odpočili smo se, drugi dan pa sva šla z Vinkotom spet na agitacijo. Uspeh nad vse dober. Vsi pečlarji prejemale Proletarca. Njih vodja je Gliha. Njih grad je obrasčen s kanjaškimi pelinom. Zelo smo se nasmejali. Kar se tiče uspeha, je McIntyre "ves na mapi". Kolikor družin, toliko naročnikov Proletarca. Rokaji so vljudni. Z našim se nanje, da bodo v do glednem času ustanovili tudi socialistični klub. Razen v tej naselbini so delavske razmere povsod slabe.

Na agitaciji sem bil devet dni in uspeh je zelo povoljen. Ne bil bi se še vrnil domov, pa mi je bolezen, katere me že dolgo nadleguje, spet zapretila. Rad se bi bil ustavljal še v Homer Cityju, kjer pravijo, da živi nekaj naših zavednih rojakov delavcev, a to pot ni bilo mogoče. Nazaj grede smo se ustavili za kratek oddih pri Fradlovih v Latrobe.

Vsem, ki so mi šli na roko ter mi pomagali, lepa hvala. Novim naročnikom pa "pripočam": Čitajte list, ki ste si ga naročili in ga priporočite tudi drugim. Nadejam se, da se zopet vidimo. S sodelovanjem sem bil prav zadovoljen, kar

je važen pogoj uspeha. Debat ni bilo preveč, ne nepotrebne prerekanja. Proletarce bi bil dobil na tej turi še več naročnikov, toda kriza je mnoge naše ljudi do kraja obubožala. Humorja ni manjkalo. Vse vel sem ga — in vsako drugo dokler se človek dobro počuti. Ali po dolgotrajni boleznini sem se vselej naglo utrudil in komaj čakal, da sem šel k počitku. Človek, ako ni zdrav, ni za nobeno rabo, posebno še ne za agitacijo.

Ne govorim rad o boleznini in ponavadi nisem jamral. Ali bilo je preveč, pa mi je pustila te posledice. A bo že bolje. — Joseph Snoy.

Z DELAVSKEGA SVETA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

glavne tovarne v New Kensingtonu, Pa., je organiziranih. Stavka v pennsylvanski tovarnah te družbe je popolna. Pekin, Ill. — V žganjeku-hah American Distilling kompanije je bila stavka poravnana 9. avgusta. Dne 7. avgusta so se vršili pred tovarno še spopadi, v katerih je bilo dober duet mož ranih, dva zelo nevarno. Vzrok spopadu so bili profesionalni skebi, ki so si hoteli s silo utreti pot v tovarno skozi vrste piketov. Stavko je proglasila firemen in oiler unija, ker je kompanija kršila pogodbo, ki jo je sprejela v prejšnji stavki 31. maja t. l. V tej stavki je bilo prizadetih 1.000 delavcev.

Boston, Mass. — Pred tovarno za obuvala v Maldenu je bilo 8. avgusta aretiranih 23 žensk in 46 moških — vsi člani United Shoe and Leather Workers Union. Oboženi so kaljenja javnega miru in ovrženja prometa. Polcija, ki je nanje navalila, je mnoge do nezavesti-pretepla.

Cambridge, Mass. — Proti stavarjem tovarne Parlor Frame kompanije je policija v odprtem nasilnem boju. Mnogičje piketov razjanja s krepelci in solzavicami. Dne 8. avgusta je policija tolkla po piketih toliko, da so tri odpeljali nezavestne.

Helena, Mont. — Stavka tiskarjev pri tukajšnjima dnevnikoma je bila poravnana. Trajala je nad dva meseca. Plača ostane ista kakor poprej, namreč od 90 do 97c na uro, dasi so tiskarji zahtevali povišanje do \$1.29 na uro. Druge zahteve so bile predane razsojevalni komisiji.

Chicago. — Unija delavcev v plinarnah je sklenila petletno pogodbo, ki določa malo zvišanje plač in nekaj drugih ugodnosti. Dozdaj je plinarna plačevala od 63 do 95c na uro. Mesečna plača je od \$119 do \$147.

RAZNOTEROSTI IZ INOZEMSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

znajenci, ki so osumljeni "ravarjenja proti državi" (socialisti in komunisti) so pridržani v zaporih.

Mussolinijevi ministri v vojnih manevrih.

V letošnjih vojaških vajah v Italiji morajo na Mussolinijeve ukaz sodelovati vsi ministri, da bodo na ta način v vzpodbudo armadi. Sedanji manevri se razlikujejo od prejšnjih v tem, da se v "spodanih" uporablja prave plinske bombe in zato so vojaki prisiljeni vzeti te vaje veliko bolj resno kakor običajno.

Lloyd George kritizira. Lloyd George, ki je bil med vojno več let premier Velike Britanije, napada evropske vlade, ker s svojim blaznim oboževanjem drve nasproti

še večji katastrofi, kakor je bila prejšnja vojna, kajti v prihodnji bodo padali na debe o tudi stari ljudje, žnanke in otroci. Pravi, da trošilo ka ni tistim pet milijard na lcto.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

AUGUST.
CHICAGO, ILL. — "Moonlight" piknik soc. pevskega zbora "Sava" v soboto 18. avgusta pri Keglu v Willow Springsu.

IMPERIAL, PA. — Skupni piknik kluba št. 31 JSZ in društev št. 106 SNPJ in št. 29 JSKJ v nedeljo 26. avg. na Valentin Raspotovi farmi.

SPRINGFIELD, ILL. — Piknik kluba št. 47 JSZ v nedeljo 26. avgusta na Logarjevi farmi.

CLEVELAND. — V petek 31. avgusta zvečer v prostorih kluba št. 27 sestanek mladinskih delegatov zbora JSZ. Predmet: Mladina in socializem.

SEPTEMBER.
DESETI redni zbor JSZ 1., 2. in 3. septembra v Clevelandu, Ohio, v Slovenskem delavskem domu.

JOHNSTOWN, PA. — Piknik kluba št. 5 JSZ v nedeljo 9. septembra v City Parku, Highland.

CHICAGO. — Piknik čitateljev Proletarca v nedeljo 16. septembra pri Stežinarju v Willow Springsu.

OCTOBER.
WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 14. oktobra konferenca društev Prosvetne matice in klubov JSZ v Wisconsinu in Illinoisu.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 14. oktobra velika prireditev pod pokroviteljstvom konference JSZ v Slov. nar. domu.

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 v nedeljo 21. oktobra v dvorani CSPA.

NOVEMBER.
CLEVELAND, O. — Zbor "Delavec", odsek kluba št. 28, uprizori v nedeljo 4. nov. v Slov. del. domu (Collinwood) opereto "Na kmetiji in v kajziji".

CHICAGO, ILL. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava" v nedeljo 25. novembra v dvorani CSPA.

DECEMBER.
CHICAGO. — Silvestrova zabava kluba št. 1 v ponedeljek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Druge prireditve kluba št. 1 v Chicagu: v nedeljo 3. feb. 1935 dramska predstava v dvorani CSPA; v nedeljo 10. marca varjetni spored v dvorani SNPJ; v nedeljo 21. aprila koncert pevskega zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

Ali ste naročnino na Proletarca že poravnali?

Socialist ima pravo vrednost za delavsko gibanje edino če je aktiven.

BARETINCIC & SON
Tel 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.
NASA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

ČLANI DESETEGA REDNEGA ZBORA J. S. Z.

Do prošlega ponedeljka so bili priglášeni od klubov JSZ, društev Prosvetne matice in konferenc JSZ sledeči delegati:

Klubi JSZ.

- St. 1, Chicago, Ill. — Luka Grosar in Mary Udovich. — Namestnik Justin Saitz in Karolina Macerl.
- St. 4, La Salle, Ill. — Peter Banich.
- St. 5, Johnstown, Pa. — Theresa Glavach.
- St. 9, Power Point, O., Matt Tušek.
- St. 10, Forest City, Pa., Frank Drasler. Namestnik Joseph Cebular.
- St. 11, Bridgeport, Ohio, Joseph Snoy.
- St. 12, Gowanda, N. Y., John Matkovich.
- St. 13, McDonald, Pa., Loren Kaucič.
- St. 16, Chicago, Ill., Ludvik Viptnik.
- St. 18, Bridgeville, Pa., Ivana Glasar.
- St. 20, Chicago, Ill. — Mike Lavdevich.
- St. 21, Arma, Kans., John Kurlaj.
- St. 27, Cleveland, Ohio, Joseph Jauch in Betty Bogatay. Leo Poljšak, namestnik.
- St. 28, Newburgh, Ohio, Frank Hribar.
- St. 31, Imperial, Pa., Frank Augustin.
- St. 37, Milwaukee, Wis. — Leonard Alper. Namestnik Joseph Radel.
- St. 47, Springfield, Ill., John Goršek.
- St. 49, Collinwood, Ohio, Andy Bošič.
- St. 69, Herminie, Pa., Anton Zornik.
- St. 114, Detroit, Mich., Anton Jurca in Stojan Menton.
- St. 115, Detroit, Mich., Math. Urbas.
- St. 118, Canonsburg, Pa., Anton Mavrič.
- St. 175, Moon Run, Pa., Michael Jerala.
- St. 180, West Allis, Wis., Frank Chandek.
- St. 222, Girard, O., Andrew Krvin.
- St. 224, Chicago, Ill. — Anton Mutz. John Jereb, namestnik.
- St. 232, Barberton, O., Max Kotnik.

Prosvetna matica.

- Delegati društev, ki so včlanjena v Prosvetni matici, so:
- St. 1, SNPJ, Chicago, Ill., Frank Zaitz.
 - St. 5, SNPJ, Cleveland, O., Joseph Skuk.
 - St. 6, SNPJ, McDonald, Pa., Loren Kaucič.
 - St. 49, SNPJ, Girard, O., Frank Verbič.
 - St. 53, SNPJ, Collinwood, Ohio, Frank Hayay.
 - St. 87, SNPJ, Herminie, Pa., Anton Zornik.
 - St. 102, SNPJ, Chicago, Ill., Angela Zaitz.
 - St. 106, SNPJ, Imperial, Pa., Anton Poljšak.

- St. 121, SNPJ, Detroit, Mich., John Janc.
- St. 122, SNPJ, W. Aliquippa, Pa., Bartol Yerant.
- St. 126, SNPJ, Cleveland, Ohio, Jos. P. Terbižan.
- St. 138, SNPJ, Strabane, Pa., John Koklič.
- St. 142, SNPJ, Collinwood, O., Louis Kaferle.
- St. 147, SNPJ, Clearland, Ohio, Andrew Bavčar.
- St. 295, SNPJ, Bridgeville, Pa., Anna Berndik.
- St. 312, SNPJ, Collinwood, Ohio, Anton Mjavlje.
- St. 358, SNPJ, Power Point, O., Matt Tušek.
- St. 559, SNPJ, Chicago, Ill., Jack Grosar.
- St. 564, SNPJ, Detroit, Mich., Raymond Traunik.
- St. 600, SNPJ, Johnstown, Pa., Theresa Glavach.
- St. 712, SNPJ, Johnstown, Pa., France Langerholc.
- Federacija SNPJ zapadne Penne, Bartol Yerant, Aliquippa, Pa.
- St. 29, JSKJ, Imperial, Pa., Anton Poljšak.
- St. 108, JSKJ, Girard, O., Frank Verbič.
- St. 19, JPZS, Milwaukee, Wis., Frank Novak.
- St. 27, SDZ, Cleveland, O., John Trlep.

Konference JSZ.

- Konferenca JSZ za Wisconsin in Illinois, Frank Novak, Milwaukee, Wis.
- Konferenca JSZ za vzhodni Ohio, Joseph Skoff, Barton, O.
- Konferenca zapadne Pennsylvanije, Jacob Ambrozich, Moon Run, Pa. in George Smrekar, W. Aliquippa, Pa.

Kulturna društva.

- Dramatično društvo "Soča", Strabane, Pa., John Zigman.
- Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill., Mary Jugg.
- Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O., Louis Jarta.

Poročevalci.

- Poleg delegatov bodo člani zbora sledeči referanti ali poročevalci, (mnogi izmed teh so ob enem delegati klubov ali društev):
- Frank Cesen, Detroit, Mich.; Anton Sular, Arma, Kans.; John Trčelj, Strabane, Pa.; Joseph Jauch, Cleveland, O.; Nace Zlemberger, Piney Fork, O.; Frank Alesh, Chicago, Ill.; Frances Langerholc, Johnstown, Pa.; Josephine Turk, Cleveland, O.; Frank Podboy, Parkhill, Pa.; John Gorjanc, Cleveland, O.
 - Filip Godina, Joško Oven, Fred A. Vider, D. J. Lotrich, Frank Zaitz, Geo. Maslach, Peter Kokotovich, Peter Bernik, John Kopach, Sava Bojanovich, Alice Artach, Vinko Ločnikar, Angela Zaitz, Anton Garden, Ivan Molek, John Rak in Chas. Pogorelec.

TWENTY YEARS AFTER 1914

By William M. Feigenbaum

Twenty years ago the world reeled drunkenly under the impact of the first blows of the World War—the "last" war, the "war to end all wars."

For years the nations had been drawn irresistibly, although at first almost imperceptibly, to that point from which there was no turning back. For a month they had been racing with express train speed to the brink of the abyss.

At the very moment when the peoples of the world were closer to each other than ever before in history, when understanding and tolerance, and the internationalism of the organized Socialist and labor movement, had created a warm friendliness among men and women, the diplomats and chancellors, working in darkness in the service of the masters of industry and finance, were creating the situation out of which there was no escape except war.

And so twenty years ago the tocsin rang and the war began!

Millions of men were mobilized, called to the colors, exorted in the name of the Most High to go forth and slay.

In the first torrid days of August, 1914, the civilized portion of the human race stood aghast at the thought that despite the veneer of civilization and the attempts of noble souls to create an internationalism that would make wars impossible, wars were still with us.

Napoleon once said he aimed to make wars as terrible as possible, for in only that way could wars be made impossible. But Napoleon was wrong, for as in his time, so in ours, wars are declared by statesmen and are fought by common soldiers — while the masses suffer untold agonies. And despite the almost miraculous ingenuity of machinery of mass destruction, wars continued to be declared and fought. For there is a power greater than moral force that makes wars inevitable.

And the only way to make wars impossible is to get rid of that power!

When the war broke upon a stunned world, Americans were happy that they were out of it. President Wilson

urged us to be "neutral in thought as well as in deed." America rejoiced—for a while—in its neutrality.

But it was not long before the neutrality melted away and clamorous politicians were doing all in their power to get us in the war, while a wealthy manufacturer of dynamite and other explosives financed a great campaign to "sell" America the idea of becoming armed.

Something had happened, something that involved the material welfare of America; no, not of all America, but of the dominant banking and industrial classes of America.

American bankers became involved in the fortunes of war to the tune of hundreds of millions of dollars in loans, and American industrialists became involved to the tune of billions of dollars' worth of business.

And then America, led by the kept press, ceased to rejoice in its neutrality. And then Americans were led by that kept press to believe that hatred of war as such was somehow shameful!

We were dragged into the war; and the war dragged to a close. No more war! shouted the peoples of the world in voices of thunder. No more war! echoed the statesmen who had made the system out of which war came, as they vainly tried to patch up the damage they had wrought.

And so they made a peace that was worse than the war, and out of that "peace" have come angry and terrible problems that have again brought us to the verge of a war so terrible that it is possible that civilization will be unable to survive it.

No more war! That is a good slogan, for the person who sneers at pacifism is a fool or a knave, while the person who even admits the possibility of war as a necessary policy of peoples is an enemy of the human race.

But the person who closes his eyes to the awful danger of war is likewise to blind as to be classed as an infatuated fool.

Let us fight against war; but in fighting against war let us realize that war grows out of certain conditions and that the only way to strike at war

is to strike a blow at the cause out of which wars arise.

There is danger of war everywhere; let us face that awful fact.

There is one way to destroy that danger of war, and let us face that, too.

Let us build a workers' world; let us create a ring of workers' republics in every part of the world; let us exalt the human interests and the happiness of the men and women and children who make the world and its greatness and beauty above the shabby material self-interest of bankers and industrialists, who have led the peoples to the shambles so often.

Twenty years after the "last" war began the world is again racing toward the brink of the abyss. For the moment the war-makers have the floor; their fascist tools and puppets in nation after nation have sought to make hatred of war a crime and an obscenity.

We hear the throb of the drums and the clamor of the "patriotic" orators. We hear the blaring of the bugles and the tramp-tramp-tramp of the men getting ready for the next blood-bath.

Let us raise our voices so that those dread sounds will be drowned out by the fraternal cries of workers' unity, so that there will rise full and clear above the clamor and clangor the rallying-cry of those who will make wars impossible for all time:

Workers of the world, unite!

SINK CAPITALISM

We all recall how Dewey, the naval admiral, at Manila bay, told his gunner, "You may fire when you are ready." And how the people cheered! He could give that command because the objects to be fired on were a collection of old Spanish hulks that were about ready for the marine bone-yard anyway. Today the Socialists say to the working class, "You may fire the capitalists out whenever you are ready." For the capitalist system has also outlived its usefulness and ought to go to the boneyard. Industry has become social so far as the work itself is concerned, but the people are in torment just because the ownership remains individual.

SUCCESSFUL PICNIC IN FOREST CITY

Forest City, Pa.—There is among the members of branch 19 a fine spirit of cooperation and comradeship prevailing at all times—at a meeting, picnic or wherever it may be. In this spirit the members and their friends attended our picnic Saturday, Aug. 5, and had a fine time in the shady grove and at the same time enabled the Branch to add a nice little sum to its treasury. There seems to be right now among the membership a strong feeling in favor of an other get-together of this sort. Why not? Opportunities to discuss and debate the labor issues are presented at these gatherings. But why not a speaker at our next picnic?

We are proud of the 100% attendance. Every member was in the grove during the day. The tables, benches, lumber for the stands and the truck were supplied by Joe Cebular. Joe is one of our loyal members, always willing to lend a hand or anything else that he had on hand. Frank Drasler did a good deal of hustling for the picnic. Ideal picnic weather and the beautiful and conveniently located picnic grounds helped to bring out every one of the old timers. They are not sorry that they came because everyone had a merry time. — J. D.

Same Category

Judge: "What, you here again? Aren't you ashamed to be here?"
Prisoner: "No, sir. What's good enough for you is good enough for me."

JOHNSTOWN DOINGS

Several prospective applicants attended our last branch meeting on July 22, at the Moxham Slovene Hall. Although the decision is in the hands of the directors of the Slovene Hall as to the forthcoming meetings—the August meeting will be held at the same place, Sunday, August 19, at two P. M. standard time. Comrade Rose Glavach and Andrew Vidrich were elected delegate and alternate respectively to the coming JSF Convention. Mrs. Glavach has been active in the clubs, dramatic circle as well as otherwise, while Vidrich has been a candidate several times on the Socialist ballot, locally.

The old saying is, "You can't keep a good man down." Such seems to be the case with our good comrade Joseph Snoy of Bridgeport, O. He spent a good week in Johnstown and vicinity and secured quite a few new subscribers for Proletarec. He also helped to organize a Socialist branch. Perhaps Johnstown did not furnish such good results, but then the nearby vicinities were so much better.

At a meeting held July 31st at the Cyril and Method Hall, twelve workers signed the Socialist Party application cards. The meeting was called to order by William Plesko.

IT MIGHT HAVE BEEN

There is little doubt that most of Europe would have been socialized by this time, the danger of war averted, and the exploitation of the masses by the few ended, if the Communists of Russia and elsewhere had not used incredibly stupid tactics.

Socialism is the hope of Europe, as it is the hope of the world. After the war, the capitalists of Europe were worried lest their countries should be saved from the pitiful pit of poison and penury into which they had plunged it. They feared it would go Socialist.

But the Communists saved them.

The Communists of the various countries, guided by the Russian Communists, proceeded to split the political and industrial working class movements. In many countries a united movement might soon have taken possession. A divided movement could not do so. Thus, if it is anything to be thankful for, the capitalists of

Europe can thank the Communists for having saved capitalism for them. They can also thank the Communists for having given them Fascism in several countries, for the insane Communist tactics also opened the way for that.

Even in the United States, it is entirely possible that Socialism might have prevailed by this time if it had not been for the blundering Communist tactics.

In 1917, when this country entered the war, the Socialist party had over 80,000 members. In spite of the war persecution, and in spite of the breaking up of locals in some of the smaller places, the party had over 82,000 members

in 1918. Far from being broken by the war persecution, the party had over 104,000 members in 1919, right after the war. It was on the high road to success. Then came the Communist split, and the membership decreased. Had the Communists not destroyed the united front, the party might by this time be in power; or, if not in power, it might at least have the balance of power in congress.

Such are the baneful effects of witless doltishness. And they do not learn. They are using the same tactics today, in this country, although they seem to have gained a little common sense in France. The Milwaukee Leader.

We have finally secured a special round trip fare of \$9.40 for our Convention in Cleveland over the Labor Day weekend. Any of our people in and around Chicago who care to spend three days, Saturday, Sunday and Monday, in Cleveland are asked to let us know. We want to make up a party of at least 50 for the trip. Delegates from Wisconsin, and points west are asked to buy special round trip Worlds Fair tickets to Chicago and they should join us on the trip to Cleveland. In this way we can get good and efficient service at very reasonable rates. We can also travel together. In next weeks issue we will give the full information about the whole traffic problem.

the NEC with regards to the referendum, a set of rules which any orderly body must adopt if they want order and fair play in the election. It seems that each time this New York group opens up they show their antagonism to the new NEC more clearly. Too bad that such is the case. I would rather expect them to conserve this energy and use it at the next convention and in the meantime keep on building the movement. It's not comradely at all.

And as a last parting shot for the week end don't you forget to go to Sava's Moonlight picnic Saturday, Aug. 18 at Kegel's Grove.

Sava's Moonlight Picnic Saturday

Every year the singing society Sava of branch No. 1 JSF entertains its many patrons with a Moonlight Picnic. This year the songsters have planned for such an affair for Saturday, August 18, at Kegel's Grove. The arrangement committee has provided good transportation for those who do not have cars. Two trucks will leave from the SNPJ Hall; Frank Udovich at 5:30 P. M., and John Zeleznikar at 7:30 P. M. Zeleznikar's truck will start from John Rak's home at 1806 W. 23rd St., at 7 P. M.

At the Grove Johnny Kochevar's orchestra will entertain the dance lovers with good music. Plenty of good refreshments will be available. The Sava songsters also promise to sing a few numbers. Our friends and sympathizers are urged to join us at this Moonlight picnic and spend the evening with Sava's singers. Don't forget trucks leave at 5:30 from the SNPJ Hall, 7 P. M. from comrade Rak's home, 1806 W. 23rd St., and 7:30 from the SNPJ Hall. Admission is 25c in advance and 35c at the entrance. — Pub. Com.

Detroit Convention Rally

A great deal of interest exists among the Detroit comrades for the coming convention which will be held in Cleveland September 1, 2, and 3. It is unanimously agreed in this locality that this convention will be one of the most important ever held by the JSF.

In order to give members and sympathizers an idea of what will take place in Cleveland the English Section of branch 114 will hold a convention rally on Saturday, August 18, at 17149 John Rd. All Detroit delegates, comrades and sympathizers are invited to attend. After the discussion, dancing will take place and a general good time will prevail. Make it your duty to attend. Admission free. — Raymond Travnik, Detroit, Mich.

THEY WON'T DO IT

It would be an easy matter to end the depression and to give employment to everybody if Congress and the administration would only take the proper measures to do so. They just won't do it.

It is hopeless to think of having a congress which will look after the interests of the masses of the people until the Republicans and Democrats are left at home and the people send genuine representatives of themselves to Washington in majority or at least in strong minority numbers.

Therefore, all citizens except those who are dishonest profiteers should help to send Socialists to congress at the next election. The Milwaukee Leader.

SLIM PICKINGS!

CLEVELAND JSF CONVENTION WILL BE WELL ATTENDED

Fifty-eight organizations have elected delegates so far to the JSF Tenth regular convention to be held in Cleveland. Reports from various parts of the country show a great deal of interest for the convention. Approximately 80 delegates, including the executive committee, will take part in the proceedings. There are many branches and lodges which have not elected delegates as yet. They are urged to do so. "Pennsylvania", writes Bartol Yerant, "will be represented 100 per cent". They recently elected comrades George Smrekar and Jacob Ambrozich at the JSF conference held in Strabane. A larger number of young folks will also be present at this convention than ever before.

Various committees are preparing interesting and helpful reports that will promote greater activity and solve some of the problems with which our branches must contend. Comrade Anton Sular and John Terčelj will outline the work of branches and lodges, affiliated with the Educational Bureau, in their respective districts. Nace Zlemberger will submit a report on agitation for Proletarec in the different vicinities. Comrade Frank Cesen of Detroit will give a review on whether or not our federation is still necessary. A critical analysis on our work on the cultural and fraternal field will be given by Josko Oven. Youth also has its topics for discussion. It will be lead by comrades

Frances Langerholc, Josephine Turk and Raymond Travnik. These and various other reports on the agenda predict a very impressive convention and we urge our comrades and sympathizers from nearby towns to visit Cleveland and take in the proceedings.

Besides all the above business matters, comrade Barbic recently informed us that the Cleveland comrades are busy arranging a program for the two days; September 1st and 2nd. The young comrades of Cleveland have also lined up a symposium, dealing with Youth problems, which will be held Friday, August 31. It will be a busy week-end with plenty of activity. Those that can should plan to visit Cleveland during the convention. Comrade Lotrich has made arrangements for an excursion trip with special rates to Cleveland. Delegates from Waukegan, Milwaukee, Sheboygan, La Salle and other nearby towns are urged to take advantage of this offer. Invite your friends to join us in this trip. We hope Detroit and other towns in Pennsylvania and Ohio will likewise organize groups of sympathizers and comrades to visit and attend the JSF convention in Cleveland. With everyone doing their bit, we can have a good representation and "the biggest and best convention in the history of the federation", as comrade Lotrich mentioned in his article last week.

John Rak, Chicago, Ill.